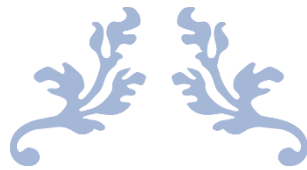

TREBALL DE FI DE GRAU

EL RESPECTE PELS PROCESSOS DE VIDA EN L'ESCOLA EL MARTINET

Com es respecten els processos de vida a través de la presència d'una mestra de l'Escola El Martinet?

Autora: Iratxe Sánchez Rey
Grau d'Educació Infantil

Tutora: Alicia del Carmen Vasquez Valdebenito
Departament de Teoria i d'Història de l'Educació

Universitat Autònoma de Barcelona
Convocatòria Juny
03/06/2024

RESUM

Davant la transformació i el canvi de paradigma que està vivint l'escola tradicional el sistema educatiu està prenent una mirada que s'encamina cap a un model d'escola lliure i activa, la qual posa el focus en l'infant.

És així, que el present estudi estableix com a objectiu analitzar la manera en que la mestra respecta els processos de vida dels infants de 3 anys de l'Escola El Martinet i la relació amb el plantejament de Rebeca Wild, un centre ubicat a Catalunya i que destaca per la seva filosofia innovadora i activa, influenciada per diferents corrents pedagògiques, entre les quals destaca la mirada de Rebeca Wild. Així doncs, busca donar resposta a la següent qüestió: "Com es respecten els processos de vida a través de la presència d'una mestra de l'Escola El Martinet?".

Per tal de respondre aquesta pregunta es porta a terme una metodologia de treball qualitativa, a través d'una observació i entrevista que ha portat a obtenir uns resultats i conclusions que porten a afirmar la presència del respecte en aquests processos de vida, entès com un factor clau a la vida. Per tal d'arribar a aquest respecte la mestra estableix anteposa els interessos i les vivències dels infants, com a motor de tota acció i destaca la influència del seu aprenentatge previ, sense oblidar-se del valor i la importància de la seva figura com a model.

Paraules clau: respecte, processos de vida, interessos, acompanyant i experiència

RESUMEN

Ante la transformación y el cambio de paradigma que está viviendo la escuela tradicional, el sistema educativo está tomando una mirada que se encamina hacia un modelo de escuela libre y activa, que pone el foco en el niño.

Es así, que el presente estudio establece como objetivo analizar la forma en que la maestra respeta los procesos de vida de los niños de 3 años de la Escuela El Martinet y la relación con el planteamiento de Rebeca Wild, un centro ubicado en Cataluña y que destaca por su filosofía innovadora y activa, influenciada por diferentes corrientes pedagógicas, entre las que destaca la mirada de Rebeca Wild. Así pues, busca dar respuesta a la siguiente cuestión: "¿Cómo se respetan los procesos de vida a través de la presencia de una maestra de la Escuela El Martinet?".

Para responder a esta pregunta se lleva a cabo una metodología de trabajo cualitativa, a través de una observación y entrevista que ha llevado a obtener unos resultados y conclusiones que llevan a afirmar la presencia del respeto en estos procesos de vida, entendido como un factor clave en la vida. Para llegar a este respeto la maestra establece antepone los intereses y vivencias de los niños, como motor de toda acción y destaca la influencia de su aprendizaje previo, sin olvidarse del valor y la importancia de su figura como modelo.

Palabras clave: respeto, procesos de vida, intereses, acompañante y experiencia

ABSTRACT

Faced with the transformation and change of paradigm that the traditional school is experiencing, the educational system is taking a look that is headed towards a free and active school model, which puts the focus on the child.

This is how the present study aims to analyze the way in which the teacher respects the life processes of the 3-year-old children at Escola El Martinet and the relationship with the approach of Rebeca Wild, a center located in Catalonia and which stands out for its innovative and active philosophy, influenced by different pedagogical currents, among which the view of Rebeca Wild stands out. So, it seeks to answer the following question: "How are life processes respected through the presence of a teacher from the El Martinet School?".

In order to answer this question, a qualitative work methodology is carried out, through an observation and interview that has led to results and conclusions that lead to affirming the presence of respect in these life processes, understood as a key factor in life. In order to achieve this respect, the teacher prioritizes the interests and experiences of the children, as the driving force behind all action and highlights the influence of their previous learning, without forgetting the value and importance of their figure as model.

Keywords: respect, life processes, interests, companion and experience

ÍNDIX

---

1. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA O NECESSITAT.....	5
2. OBJECTIUS.....	7
3. MARC TEÒRIC.....	8
3.1. Els processos de vida.....	8
3.2. Les aptituds, interessos i experiències individuals.....	9
3.3. L'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix.....	10
3.4. L'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt.....	11
3.5. L'adult com a acompanyant.....	12
4. METODOLOGIA.....	13
4.1. Context i estudi de cas.....	13
4.2. Procediment de recollida d'informació.....	14
4.2.1. L'observació.....	14
4.2.2. L'entrevista.....	15
4.3. Anàlisi de dades.....	16
5. ANÀLISI DELS RESULTATS.....	18
6. CONCLUSIONS.....	24
7. SEGUIMENT.....	30
8. BIBLIOGRAFIA.....	31
9. ANNEXOS.....	33
9.1. ANNEX I.....	33
9.2. ANNEX II.....	34
9.3. ANNEX III.....	35

1. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA O NECESSITAT

El present treball té com a finalitat treballar el respecte pels processos de vida a través de la presència d'una mestra de l'Escola El Martinet.

Aquest neix de la necessitat de donar respostes al paradigma actual, ja que s'estan produint tot un conjunt de transformacions en el món educatiu, concretament en la metodologia de les escoles i la perspectiva que prenen envers l'infant, encaminant-se cap a un model d'escola activa i lliure, en la qual esdevé clau el valor del docent.

Aquest rol del docent ha patit una evolució paral·lelament, des d'un model tradicional en què s'establia una figura autoritària i jeràrquica en la qual la mestra es limitava a transmetre un seguit de coneixements. Personalment, encara es feia present en la meua etapa primària, i nosaltres com a alumnes preniem un rol totalment passiu, rebent aquesta informació, sense deixar de mantenir una distància entre nosaltres.

Ho recordo com un procés en què no hi havia cabuda per donar valor a les nostres emocions, inquietuds o necessitats i només es contemplava una forma vàlida d'adquirir aquest aprenentatge. Afortunadament, aquesta situació s'ha vist capgirada fins a arribar a una visió professional com és l'actual, la qual ha trencat amb aquesta concepció i es pren un rol d'acompanyament i guia, on el respecte resulta un factor clau. A més, s'estableix una relació horitzontal en què la docent i l'alumnat construeixen conjuntament el coneixement.

Per això, considero que s'està fent un treball profund per part dels professionals de l'educació, ja que les escoles actuals s'estan esforçant per posar el focus en el seu alumnat i sobretot, treballar des de la cura i el respecte, el principal aspecte de la recerca.

Així doncs, l'elecció d'aquesta temàtica ha estat motivada per les meves experiències personals en diferents àmbits educatius.

D'una banda, per una qüestió que forma part del meu dia a dia com és el meu àmbit laboral, ja que el meu treball com a monitora de menjador m'ha permès observar aquesta realitat tan present en la quotidianitat dels infants. Tot i que no soc present en l'àmbit més acadèmic, considero que formo part del seu procés formador i educatiu de manera que m'apropro a esdevenir una figura de referència i els he d'acompanyar de la mateixa manera en els seus processos vitals.

Al mateix temps, soc coneixedora de molts aspectes i moments que formen part del seu dia a dia que fan que em trobi amb infants insegurs i realment angoixats, sobretot en l'àmbit intrapersonal. És a dir, una qüestió que em porta a pensar que s'ha de lluitar per una sèrie de canvis, començant per una reconstrucció sobre la concepció del rol del docent i l'acompanyament que ha de fer perquè les criatures puguin esdevenir persones autònomes i crítiques.

D'altra banda, per un aspecte que forma part de la meua formació com és l'estada de pràctiques durant el darrer i actual curs del Grau d'Educació infantil en l'escola El Martinet, un centre que es té com a referent en Catalunya pel que fa al seu sistema pedagògic innovador i actiu i el qual m'ha generat un gran interès per apropar-me i aprofundir en la seva filosofia.

Es tracta d'un centre que des de la seva concepció ja estava enfocat cap a una pedagogia activa, entesa com una metodologia que "trenca amb la tradicionalitat i que busca donar-se a conèixer a través de noves paraules i formes, amb una mirada cap a l'infant com algú competent i predisposat a l'aprenentatge, amb capacitat per prendre decisions, comprendre i transformar l'entorn". (Associació Amics del Martinet, 2016).

Al mateix temps exposen que per tal d'oferir un acompanyament als infants els docents han d'adoptar "una actitud atenta i d'escolta a allò que es fa, es diu o es pregunta" (Associació Amics del Martinet, 2016), sense perdre l'horitzó entre el fet de suposar un facilitador, amb una presència que connecta amb l'infant o un conductor, que inhibeix a l'infant i l'encamina cap a les seves fites. Alhora, s'interessen per l'itinerari que segueix cada infant, fet que els porta a comprendre els diferents processos d'aprenentatge.

Per tant, per poder fer possible aquesta realitat compten amb personal docent format i que creu en aquesta pedagogia, caminant cap a una mateixa direcció per tal de fer realitat aquests processos d'aprenentatge reals que s'emmarquen en el seu plantejament inicial.

Tot això, ens porta a la figura de la filòloga i docent Rebeca Wild, un dels principals referents per l'Escola El Martinet i a través de la qual concreten la seva pedagogia.

En primer lloc, cal destacar que la seva concepció d'educació activa ens mostra el ventall de possibilitats entre dos models oposats com són l'educació tradicional que es basa en l'autoritat i aquella totalment antiautoritària. Per això, no podem concretar un mètode, sinó que es creen diverses situacions de vida i d'aprenentatge adaptades a cadascun dels infants, enteses com a processos de vida en què com bé diu:

“El adulto aprende a respetar la calidad de vida y las estructuras mentales y emocionales propias de cada uno de los estadios de desarrollo del niño; es el lugar donde el niño siente en su propio cuerpo qué es el respeto y, a partir de esta experiencia aprende a respetarse a sí mismo y también a los adultos”. (Wild, 1998, p.25)

Per tal d'entendre com és l'acompanyament del docent en aquests processos de vida Wild té en consideració una sèrie de principis en els quals s'enfocà el present treball com és “el respeto por las aptitudes, intereses y experiencias individuales, respeto por el aprendizaje empezado y dirigido por uno mismo; respeto por la actividad; y por encima de todo, la confianza en el contacto humano, las relaciones y el trabajo conjunto” (Wild, 1998, p.120).

Aquests quatre ítems que entren en joc veiem que estan totalment connectats amb el Marc de les competències que ha de reunir un professional docent, ja que per fer possible aquest respecte, en primer lloc, s'ha de fer possible un *disseny i avaluació de l'acció educativa*, ja que aquest permet donar resposta als interessos i motivacions de tot l'alumnat permetent que cadascú pugui trobar la seva via d'aprenentatge.

Tot seguit, el fet de portar *l'acció educativa a la pràctica* possibilita la individualització de l'aprenentatge en un clima segur i de confiança. Sobretot, aquestes han d'estar connectades a la competència *socioemocional* per tal de crear un clima de benestar comú i establir relacions que permeten diferents classes d'escolta i una comunicació on preval el respecte i el treball en xarxa.

Malgrat destacar aquestes tres, d'altres com la *comunicativa o la informada en l'evidència* es fan presents de manera més implícita en aquests processos, ja que hem de ser capaços d'establir interaccions comunicatives eficaces o fer-ne ús de l'evidència per millorar la pràctica i l'aprenentatge de l'alumnat.

Per tant, sota el meu parer aquestes tres competències esdevenen fonamentals en la identitat de la mestra, de manera que pugui proporcionar aquest respecte pels processos de vida, junt amb d'altres que els garanteixen. Així doncs, aquests processos impliquen una mirada àmplia i

formada que possibilita l'aprenentatge i el progrés de tots els infants, ja que en tot moment preval el respecte, donant lloc a les seves necessitats, habilitats, ritme, espai...

O sigui, quatre factors que orienten i determinen la presència de la mestra i que ens permet donar resposta a la qüestió plantejada com seria: "Com es respecten els processos de vida a través de la presència d'una mestra de l'Escola El Martinet?".

Finalment, m'agradaria destacar les paraules que esmenta Benejam "Un docent ha d'estar convençut de la dignitat de la professió. Per damunt de tot, ha de saber que educar és un acte de respecte, estima i esperança" (2014).

Crec que de manera resumida mostra el valor de la tasca docent, i els principis bàsics per poder educar, en el qual es ressalta un cop més el respecte com a eix fonamental per poder garantir el gran repte d'educar d'una manera significant.

2. OBJECTIUS

Això em porta a plantejar-me una sèrie d'objectius per tal de donar resposta a la qüestió inicial. D'aquesta manera, com a objectiu general em proposo:

- Analitzar la manera en què la mestra respecta els processos de vida dels infants de 3 anys de l'Escola El Martinet i la relació amb el plantejament de Rebeca Wild.

Així, per tal d'assolir aquest objectiu principal concretaré els següents objectius específics:

- Identificar la manera en què la mestra respecta les aptituds, els interessos i les experiències individuals.
- Identificar la manera en què la mestra respecta l'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix.
- Identificar la manera en què la mestra respecta l'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt.

3. MARC TEÒRIC

3.1. Els processos de vida

A partir de la temàtica principal com és el respecte pels processos de vida a través de la presència d'una mestra de l'Escola El Martinet prendré com a referent la figura de Rebeca Wild, per tal d'esmentar què són els processos de vida.

En primer lloc, l'origen d'aquesta concepció es troba en el marc de la vida orgànica, del qual Wild (1998) rescata la idea que un infant és “un organisme complex que experimenta un pla intern en què presenta necessitats i problemes i que han d'estar en equilibri en la interacció amb la vida externa que suposa el caos del medi extern per construir d'això la seva realitat” (p.58) i «fer-se a ell mateix». Sobretot, el que fa possible la vida com diu Dittfurth és la capacitat que té aquesta estructura interior per percebre, escollir i decidir sobre els factors del medi extern.

D'aquesta manera, podem rescatar les idees de Maturana i el seu concepte d'utopiètic, que també estableix que l'organisme es fa a un mateix, i amb qui Wild comparteix la mateixa visió i la seva diferenciació entre l'interior i l'exterior.

Llavors, és aquest el moment inicial en què es fa present el respecte pels seus processos de vida, ja que hem de respectar el seu pla humà de manera que l'adult pugui oferir ambients de qualitat, que inclouen la nostra presència, que eviten condicionar o interferir des de l'exterior en el seu procés interior i que a més la doni prioritat a aquest.

Aquesta és la causa per la qual sorgeixen alguns dels problemes, trastorns, bloquejos o alteracions, perquè s'ha convertit en un fet usual el fet de condicionar a l'individu per donar respostes a les expectatives o valors de la societat, i que únicament suposen un conjunt d'experiències negatives.

És un procés que fa por, perquè implica que els adults hagin de contemplar els processos de vida, donar-los valor i portar-los a la seva realitat, un seguit d'accions que no estan dins dels paràmetres fixats per la societat i que encara els resulten desconeguts.

Així doncs, quan parlem de respecte és fonamental entendre que suposa aquest terme i fer rebre als infants que és el respecte i que al mateix temps es sentin respectats. Només d'aquesta forma es podrà construir una nova cultura del respecte.

“Para ser exactos, no hablamos de respetar a los niños sino de respetar los procesos de vida. Aquí estamos todos incluidos, por supuesto. Pero creo que no podemos pedir a los niños que nos respeten si no tenemos una idea de lo que significa para nosotros el respeto. Los niños experimentan lo que es el respeto si se sienten respetados y presencian como nos respetamos a nosotros mismos.” (Wild, 2003, p.73)

És per aquesta raó que Wild no parla del respecte de l'infant sinó del respecte pels processos de vida, en el qual intervenen un seguit de factors determinants que categoritzem en els camps que es presenten a continuació.

3.2. Les aptituds, interessos i experiències individuals

En primer lloc, es fa present el *respecte per les aptituds, interessos i experiències individuals* de manera que hem de motivar als infants a actuar des del seu impuls interior.

Si reprenem el mencionat anteriorment, no podem guiar els interessos i accions des de l'exterior perquè només aconseguirem resultats a curt termini, per això hem de respectar el seu propi procés, sense interferir en les seves percepcions, del qual no forma part la manipulació, evasió, convicció, interrupció...

Simplement, l'infant segueix la seva guia interior que orienta la seva conducta i fa que s'interessi per una determinada activitat, segueixi el seu propi ritme i això permet que sigui un infant segur de si mateix, amb confiança, alegre i que gaudeix del seu dia a dia.

D'aquesta guia interior ens parla Rousseau, qui considera que “Desde que nace, el niño ya es discípulo no del ayo, sino de la naturaleza. O sea, de su fuerza interior, la que lo guía para crecer, para saber, para adaptarse.” (Rousseau, 2008, p.39). O sigui, la força recau en la natura de l'infant, de manera que serà ell qui seguint el seu propi ritme i interessos per adquirir un aprenentatge basat en la seva pròpia experiència.

Ens trobem que des de ben petits ens han influenciat les nostres idees i decisions, fins a arribar al punt que no sabem quines idees, pensaments o maneres de percebre el món són nostres. Per això, com a adults no hem d'imposar la nostra manera de ser o tractar de corregir a l'infant, sinó que ha de mostrar atenció per com és aquest infant, quines són les seves necessitats i els elements esmentats.

M'agradaria explicar l'analogia que es fa amb l'aeroport (Wild, 2003), que resumeix l'actitud de l'adult, en què el rol de l'adult és el d'un aeroport que sempre està al seu lloc preparat per totes les situacions i abastir del que calgui, però sense arribar a intervenir.

Llavors, l'infant pren el rol del pilot tot i no comptar amb gran experiència sobre el que recau tota la responsabilitat i ha de prendre totes les decisions davant les situacions que puguin sorgir. Així, sorgeix el gran repte “Estarà preparat?”, davant la qual l'aeroport només pot garantir seguretat i estar present en tots els seus serveis.

Això ens permet deixar pas a la seva acció espontània que respon a les seves necessitats i iniciativa i permet que es formi la seva estructura basada en el fer i experimentar. A més, aquesta acció permet desenvolupar les eines necessàries per percebre i comprendre el món.

És el cas de J.E. Pestalozzi, el qual lluita per un sistema educatiu en què la intel·ligència només es pot proporcionar a través de la percepció espontània, és a dir, l'infant ha de gaudir de l'oportunitat d'aprendre ell mateix a través de la seva pròpia acció i no ser l'adult qui proporcioni uns coneixements que ja estan construïts.

D'aquesta manera, ell concep l'ensenyança com un equilibri entre la mà, el cor i el cap, de manera que li permetrà respectar el desenvolupament natural de l'infant, el qual s'ha de basar en les seves pròpies experiències.

Per tant, hem d'oferir un entorn que ens permeti presenciar amb atenció i interès i donar-li valor a aquestes condicions per tal d'enfortir la seva motivació interior i que el procés de formació i estructuració es doni des del seu interior cap a l'exterior i així evitar que s'hagin d'imposar des de l'exterior.

Si reprenem el marc inicial, cada infant és una cèl·lula individual que respon a les seves lleis intrínseques, per tant, no s'ha de transformar, millorar o manipular la seva naturalesa. Només amb el respecte a les demandes del seu programa intern es podrà generar un benestar i satisfacció de l'organisme.

Cal destacar que el que diferencia aquesta forma de concebre, pròpia de les escoles lliures i actives, és que el fet d'educar no es centra a oferir continguts de la manera més ràpida per recollir resultats de forma immediata i segura, sinó en "com les persones poden créixer en un món canviant amb una capacitat d'adaptació a través de processos que ens permeten l'autoconeixement i el nostre món intern i psíquic per crear éssers autònoms, tant moralment com intel·lectualment." (Wild, 1998, p.40)

3.3. L'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix

Seguidament, un altre factor és el *respecte per l'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix*, que ho relacionem amb el desenvolupament de cada nova estructura, tot i que no vol dir deixar anar l'experiència anterior, ja que resulta fonamental per establir i connexions i aprenentatges nous. Així, l'infant va establint els seus primers fonaments i construeix la seva pròpia lògica.

Llavors, és molt important permetre aquestes pròpies experiències que afavoreixen les bases del raonament i que no han estat imposades pels adults. És aquí on els adults han de mostrar un pensament interconnectat, que vol dir que tot i haver organitzat i planificat ambients mai saben que serà el que succeirà pròximament, ja que es tracten de situacions canviant perquè responen a l'estructura dels infants com ja hem dit, sobre què volen fer, quant temps, amb qui i de quina manera.

Un cop més veiem la diferència entre la concepció de les escoles lliures en què tracten de respectar el camí natural ple de tresors com són les imatges internes que construeixen a partir de les seves experiències personals, determinada per la seva acció i les paraules. En canvi, les escoles tradicionals desvien aquest camí per crear una intel·ligència, deixant de banda la seva pròpia experiència.

És per això que, Loris Malaguzzi, menciona "No podem pretendre potenciar un infant si no partim d'un adult curiós, que investiga, que prova i que també s'equivoca." És a dir, l'adult s'ha de retroalimentar de tots els infants que l'envolten, especialment d'allò que ja saben, de manera que poden establir converses i reflexions.

Per fer possible això, fa ús de la metàfora dels "cent llenguatges", per tal d'expressar que els infants tenen cent maneres diferents d'expressar-se, comunicar-se, imaginar... I nosaltres com a adults hem de trobar la manera de donar cabuda a tot això.

De la mateixa manera, podem rescatar les idees de Maria Montessori, que també defensa aquesta mirada, en què és l'infant l'impulsor del seu aprenentatge a partir de les experiències viscudes. Així, expressa:

"El niño no es un ser vacío, que nos debe todo lo que sabe, cosas con las cuales le hemos llenado. No, el niño es el constructor del hombre, y no existe ningún hombre que no se haya formado a partir del niño que fue una vez". (Montessori, 1986, p.28)

3.4. L'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt

Finalment, menciona el respecte per *l'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt*.

Aquest respecte del que parlem és possible gràcies a l'amor que el pren com a base i força vital oferim cap a un infant, per tant, intervenen tot un conjunt de factors que es configuren dins de tres categories com el *contacte corporal*, basat en la vivència que et toquin o t'abracin, els *senyals d'amor* dins la qual trobem el to de veu, la mirada, el contacte físic, la posició del cos, l'expressió de la cara... fins i tot la nostra olor. I finalment, les *paraules*.

Pel que fa al llenguatge corporal de vegades es donen petites mostres de contacte espontànies, petites abraçades, s'ajunten els caps per un moment... situacions que no dirigeix l'adult sinó que sorgeixen de forma espontània de l'expressió i els sentiments dels més petits. Per això, ens hem de preguntar si quan donem abraçades als més petits és per una necessitat nostra o d'aquests.

Hem d'entendre que la nostra fita no és «socialitzar-lo», perquè ja és un ésser social de per si, sinó que li hem de prestar amor i atenció per tal que es senti en un entorn humà i es donin les oportunitats d'interacció de manera que pugui activar la seva individualitat innata (Wild, 2003, p.71).

Pel que fa als *senyals d'amor* comparteix els elements que destaca Aucoturier com a determinats en la relació que es construeix entre infant i adult a partir del to i l'actitud corporal, la gestualitat, la mirada, el to de veu...

A més, Camps i altres (2011) expressen que aquests senyals determinaran la qualitat de la relació que pot construir, una disponibilitat a escala corporal i també verbal.

Pel que fa al *llenguatge* és fonamental la classe d'atenció que li donem, ja que és valuós practicar amb sons i paraules de manera que responguin a les necessitats motrius i sensorials de l'infant, però també para atenció a quines són les paraules concretes que acompanyen el joc i les situacions espontànies.

De manera que el llenguatge resulta un instrument per la presa de consciència i no només per a l'infant, perquè l'adult també ha d'entendre les accions de la criatura per tenir cura de la selecció de les paraules per tal d'evitar contradir a l'infant, avançar alguna situació i sobretot, motivar-lo.

Cal remarcar que moltes vegades en aquests ambients dels quals parlem l'adult imposa les seves necessitats, sense parar atenció en si interfereix i dedicant el moment a parlar amb famílies, altres adults... Fins i tot, parlen davant dels infants com si no els escoltessin, interferint en el seu procés.

També, ens diu que el llenguatge és semisocial, realment s'atreveix a dir que social, referint-se al fet que totes les conversacions i expressions espontànies són determinades per influències, ensenyances, ordres... (Wild, 2003) Quan realment hauria de tractar-se d'un diàleg en què la persona es pot expressar de manera natural i oberta a l'altre sense por a sentir-se jutjat i amb la predisposició de l'altre per tractar-li amb interès i atenció.

Per això, resulta essencial que en els moments de conversa connectem el que diem amb el que fem, de manera que puguin mantenir una comunicació amb nosaltres sense sentir-se reprimits. Segons Piaget això ens allunya d'una relació autoritària, que és precisament el que es vol evitar.

Així, l'única forma que es donin converses valuoses és generar ambients en què ningú senti que s'ha de protegir ni es senti indefens pel fet de mostrar els seus interessos. (Wild, 2003)

Es tracta d'un aprenentatge més social que no es pot donar a través d'ensenyaments sinó en la manera en com tractem i la nostra forma de ser amb l'infant des del primer moment, i això implica que senti respecte i afecte en una atmosfera pacífica de manera que les seves actituds socials no es veuran condicionades.

Així, podem es pot veure el lligam que manté amb el factor anterior, ja que aquestes experiències primerenques determinaran el fet que l'infant pugui construir vincles i establir relacions amb el seu entorn i el món. En canvi, si aquestes vivències han estat negatives, s'observaran comportaments d'aferrament i li suposarà un problema a l'hora d'establir relacions.

Per tant, es tracta de diferents processos emocionals, cognitius i socials que estan lligats i sempre van dirigits des de dins de manera que si tractem de guiar els interessos i accions des de l'exterior només aconseguirem resultats a curt termini, però no processos vitals que donin resposta a la nostra realitat.

Així, cada persona té una història personal marcada per les experiències viscudes en el seu entorn i en les relacions humanes, per això resulta valuós el nostre paper durant tot aquest procés.

M'agradaria destacar una de les idees que comparteix amb Montessori que posa èmfasi en el procés i no l'objectiu final, i que si durant aquest procés oferim la nostra ajuda de manera innecessària això pot suposar un obstacle. Aquesta esmena "Nunca ayudes a un niño con una tarea en la que siente que puede tener éxito. El instinto más grande de los niños es precisamente liberarse del adulto".

3.5. L'adult com a acompanyant

En tots aquests àmbits hem de tenir present que com diu Wild "No somos profesores sino personas de referencia y acompañantes (Wild, 2003, p.122). Això, vol dir que hem d'adoptar un paper difícil, ja que hem de propiciar que desenvolupin la seva autoconsciència, intuïció i pensar autònomament i alhora les seves relacions socials.

Per tant, hem d'esdevenir referents que els aporten seguretat, que estan presents, que els donen suport davant els problemes que puguin sorgir sense interferir, garantir el respecte... per tal de crear un ambient on es sentin en harmonia. A més, en cap moment es pretén assumir el paper de les famílies però tampoc de professor amb la intenció d'ensenyar-los o dirigir-los.

Així doncs, l'adult ideal hauria de reunir aquest seguit d'aspectes:

Afectuós i respectuós, atent, serè, relaxat, present, equànime, completament despert, conscient, centrat, pausat, flexible i ferm a la vegada, ordenat, puntual i de bones maneres, i encara així generós i desembolicat, natural i no artificial, pragmàtic, corporal i mentalment àgil, obert a allò nou, sense menyspreu cap a les tradicions, capaç de treballar amb altres i amb iniciativa pròpia i en la mesura d'allò possible, amb un alt nivell i maduresa mental... (Wild, 2003, p.208)

És a dir, tot un conjunt de característiques que compleixen amb el paradigma del respecte en els processos de vida, que resulta gairebé impossible que una persona accomplixi, però que hauria de caminar en aquesta línia per poder emmarcar-se en aquest context.

4. METODOLOGIA

4.1. Context i estudi de cas

Com ja he esmentat anteriorment el present treball té per objectiu analitzar la pràctica educativa de l'escola El Martinet, en concret, el respecte pels processos de vida de la tutora de referència del grup de 3 anys, format concretament per 19 infants.

És d'aquesta manera que d'acord amb aquest objectiu principal es considera idoni seguir una metodologia de treball qualitativa, la qual s'orienta a profunditzar casos específics i no a generalitzar. Així, la seva preocupació no és mesurar, sinó qualificar i descriure el fenomen social a partir dels factors determinants, segons siguin percebuts pels elements que estan dins d'aquesta situació estudiada (Bonilla i Rodríguez, 2005).

És per això, que es farà una indagació profunda sobre el respecte, que és l'eix vertebrador de l'estudi, però filant prim en cadascun dels aspectes concrets que el conformen els quals delimitarem en els apartats següents.

A més, un dels trets pels quals s'opta per aquesta metodologia és la seva perspectiva holística, ja que es considera la realitat com un tot i es tracta d'atendre l'amplitud de fets que la conformen i que es presenten, sense reduir-los a conjunts més o menys amplis de variables aïllades entre si i del context.

D'aquesta manera, podrem analitzar la situació concreta amb la qual ens trobem com és l'espai dels infants de 3 anys de l'escola El Martinet i sobretot, comprendre cada esdeveniment que conforma la realitat de l'escola, i en concret, d'aquest espai.

Per tant, es posa èmfasi en "l'observació i comprensió dels fenòmens i del que la realitat significa per als seus protagonistes: les seves percepcions, l'elaboració de significats i conceptes sobre la seva experiència, la qual cosa s'ha anomenat perspectiva èmica..." (Sanjuán, 2019). Que és el que realment pren valor en aquesta investigació, percebre aquest conjunt de significats i petits detalls i sobretot, el que suposen per a la mestra.

En conclusió, es tracta d'una metodologia que emprà un seguit d'eines com serien les paraules, textos, discursos, dibuixos o imatges, és a dir, el que coneixem com a dades qualitatives i que ens permet conèixer un determinat fenomen social com ens mencionen els autors anteriorment.

4.2. Procediment de recollida d'informació

4.2.1. L'observació

D'una banda, es portarà a terme una observació entesa com aquesta que “consisteix a obtenir impressions del món a través de totes les facultats humanes rellevants.” (Sanjuán, 2019).

Primerament, resulta essencial la selecció de l'entorn on es portarà a terme, que serà tant a l'espai de referència dels infants de 3 anys com els altres espais recurrents en el seu dia a dia com pot ser el jardí o el passadís per tal de poder donar resposta als interessos de l'estudi i ens permetrà detectar patrons o accions per encaminar l'observació.

En la investigació qualitativa no es concep la visió d'un investigador no participant, perquè mai arriba a separar-se del tot ni actuar amb objectivitat total. Especialment, en aquest cas que com he esmentat hi ha un coneixement i concepcions prèvies del grup en haver gaudit de gran quantitat de moments conjuntament durant les pràctiques i que em facilitarà el fet de conèixer tots els detalls de l'observació.

Per això, assumiré el rol d'observadora com a participant i portaré a terme l'observació en períodes curts, com serà durant el període del 22 al 25 d'abril, durant 15 hores durant la franja matinal.

A més, si seguim la classificació de Gregorio Rodríguez (1999), anomena les observacions com a sistemes d'observació i dins d'aquestes corresponen els sistemes de narratius, que es basen en descripcions detallades dels fenòmens i els processos, a més ajuden a buscar patrons de conducta i la seva comprensió. Això mateix tractaré de recollir en les meves observacions, descripcions acurades dels diferents successos que em permetin donar resposta a l'objecte d'estudi.

Així doncs, un cop més podré observar les dinàmiques i els patrons de comportament de la mestra amb el grup amb detall, gràcies a les situacions viscudes anteriorment i als detalls que m'aporta aquesta observació en profunditat.

Finalment, l'observació finalitzarà un cop arribi a la saturació, referint-nos a la repetició dels patrons ja observats com podran ser les accions tant de la mestra com l'infant, en els moments d'arribada, de sortida, de l'estona del matí, del jardí...

Així doncs, un cop es va portar a la pràctica es van observar els diferents aspectes.

Primerament, l'observació es va portar a terme la setmana del 22 al 25 d'abril, amb un total de 15 hores, com estava previst.

Pel que fa al meu paper, vaig assumir el rol d'observadora participant, ja que resultava impossible mantenir una distància total amb els infants. Com era d'esperar els infants em venien a preguntar si els hi llegia un conte o anava a jugar, i llavors vaig decidir explicar-los de forma senzilla i propera, que estava fent una tasca de la universitat i necessitava apuntar algunes coses a la meua llibreta, que un altre dia aniria a visitar-los i a passar una estona amb ells, ja que es mostraven emocionats de veure'm. Però és cert que en exemple en moments puntuals com la sortida al jardí els hi vaig ajudar alguns infants a cordar-se la jaqueta.

Així, vaig tractar d'implícitament una mirada perifèrica de manera que estigués atenta davant tota la informació que m'oferia el meu voltant, no únicament prenent com a focus la mestra, sinó també els infants.

D'aquesta manera, vaig decidir seguir el funcionament de l'aula, de manera que em vaig ubicar segons la mestra i els infants. Per exemple, en l'entrada m'ubicava al terra asseguda també formant part de la rotllana, de manera que no em perdia cap detall o en l'estona de joc lliure, anava voltant per l'espai i segons el que m'interessava seia al terra també, o em posava de peu, asseguda a la taula en una de les seves cadires petites... de manera que fos tot molt natural i dins les limitacions compartís les mateixes premisses que tot el grup.

Finalment, l'observació tenia establerta una durada determinada, però va finalitzar com estava plantejat amb la saturació, ja que gran part de les accions es repetien i seguien un mateix patró.

La tasca es va desenvolupar de manera molt fluida i natural, en gran part pel fet que ja coneixia el grup i el seu funcionament i llavors podia anticipar el que succeiria en cada moment i entendre el que estava succeint, ja que estava contextualitzada en espai i temps.

4.2.2. L'entrevista

D'altra banda, es realitzarà una entrevista, entesa com una conversa amb estructura i un propòsit, el de concebre el món des de la perspectiva de l'entrevistat i desglossar les seves experiències.

Concretament, Steinar Kvale especifica aquest propòsit com a "obtenir descripcions del món de vida de l'entrevistat respecte a la interpretació dels significats dels fenòmens descrits" (Kvale, 1996, p.6).

Per això, en aquest cas la persona entrevistada serà la tutora referent del grup, l'Anabel Verón, ja que serà una peça clau per contrastar i complementar les situacions observades i les seves interpretacions personals. Un fet, que ens aproparà a comprendre com es viuen els factors que conformen el respecte davant els processos de vida.

De la mateixa manera, aquesta també segueix una fase. Primerament, la selecció del tema, referint-se a la conceptualització i marc teòric sobre el tema que es portarà a terme la investigació. Per això, és molt important formular les preguntes i el propòsit abans d'iniciar l'entrevista de manera que en la taula que es pot observar als annexos podeu trobar els temes i subtemes a tractar durant l'entrevista, per tal de tenir present l'objectiu inicial.

Tot seguit, el disseny de l'estudi, tenint en consideració els passos que estem esmentant, de manera que es pot donar inici a l'entrevista, seguint aquesta pauta o guió amb els arguments clau amb un ordre establert, tot i que es dona llibertat i flexibilitat perquè poden sorgir d'altres.

A més, implica una actitud d'amabilitat, escolta, directivitat, qüestionar, interpretació, memòria i retenció... Per això, l'entrevista es donarà en un espai fora de l'escola en el qual la mestra es senti còmoda i pugui destinar el temps necessari per donar resposta a les qüestions plantejades, implicant tota la seva atenció.

Així, un cop es tingui el material recollit es farà una transcripció, convertint-la en un material escrit que posteriorment es podrà analitzar decidint segons l'objectiu plantejat el paradigma interpretatiu. Això, ens portarà a fer una verificació per tal de donar validesa a la informació recollida i comprovar si dona resposta a l'objectiu.

Cal concretar que el tipus d'entrevista que es segueix en la investigació qualitativa és la semiestructurada amb una seqüència de temes i algunes preguntes suggerides amb flexibilitat

davant alguns canvis. A més, com diu Kvale “la preparació resulta fonamental perquè es pugui donar la interacció i un bon resultat”. (Kvale, 1996, p.126)

No hem d’oblidar que s’ha de contextualitzar a l’entrevistat, tant prèviament com posteriorment, descriure la situació, explicar de forma breu el propòsit i aclarir l’ús de la gravadora i comentar si hi ha algun dubte.

En aquest cas hi haurà un contacte previ amb la persona entrevistada com serà el cas de la tutora de referència del grup, l’Anabel, a través del correu personal per tal de contextualitzar la situació i fer una breu introducció sobre els aspectes que pretenc analitzar i facilitar de manera que es senti còmoda i segura.

Un cop portada a la pràctica, l’entrevista es va portar a terme el dia 26 d’abril, en un espai ubicat fora del centre educatiu, concretament a una cafeteria a Sabadell, ja que tant la tutora com jo vam considerar que ens sentiríem més còmodes i tranquil·les.

Ens vam situar en una taula, assegudes cadascuna a una banda i jo li anava formulant les qüestions i anava anotant a l’ordinador com a font de registre, ja que vaig considerar finalment que si feia una gravació d’àudio potser hi havia interferències i em podria perdre alguns detalls de la seva aportació.

Així, anava fent petites pauses en les quals em centrava a escoltar-la, intercanviar mirades... I així després anotava tot allò que m’havia dit i en cas que fos necessari li demanava que m’aclarís o repetís cert aspecte que em generava algun dubte.

En cap moment la interrompia, perquè tot i parlar sobre algun aspecte no plantejat, ja que l’entrevista estava pensada per això, tot i tenir uns temes plantejats que fos flexible per poder aportar qualsevol comentari que ella considerés, perquè em semblava ric i significatiu.

Així doncs, la durada era determinada per la tutora, de manera que va durar unes dues hores aproximadament.

Un cop tenia tota la informació recollida, vaig revisar tot el contingut, corregir les faltes i acabar de redactar algun aspecte que no estava del tot complet. Això em va permetre poder seleccionar la informació més rellevant per poder establir les categories corresponent en la fase següent i fer la triangulació de dades corresponent.

4.3. Anàlisi de dades

En el cas de la investigació qualitativa ens referim al treball de camp com el procés d’aplicació per part de l’investigador.

Abans de començar l’obtenció de dades es farà una delimitació i accés al camp, la qual consistirà a seleccionar el lloc i el temps de treball, que com ja he esmentat anteriorment serà a l’aula del grup d’infants de 3 anys de l’Escola El Martinet, durant un breu període de la darrera setmana d’abril. Ja dispenso d’un coneixement de l’espai i del grup humà, ja que ha estat el grup de referència en què he realitzat la meua estada de pràctiques del Pràcticum IV.

Cal remarcar que com a investigadora tractaré de transmetre la meua presència de forma clara i precisa, tenir cura de les seves paraules, actituds, presència física... que l’acosti a familiaritzar-se

amb l'entorn i que li doni accés al major nombre d'informació i situacions. Sobretot, ha de mostrar respecte i interès per les normes que guien les relacions socials.

D'aquesta manera s'estableix un procés general que consisteix primerament en la fase d'obtenció de la informació, que en aquest cas es realitzarà mitjançant l'entrevista i l'observació en el període de la darrera setmana d'abril.

Un cop tenim la recol·lecció de dades gràcies a les transcripcions d'aquestes, les quals podreu trobar als annexos, junt amb la gravació i notes de camp podrem analitzar aquesta informació, que transcorre per dos moments: l'organització i la interpretació de dades segons Miles i Huberman (1984). Cal destacar que es tracta de processos complementaris, que es donen a mesura que avança l'estudi, sense seguir una seqüència.

D'una banda, organitzarem les dades seguint una fase de *codificació de la informació*, entesa com “la selecció i classificació o arranjamant de la informació obtinguda i, a partir d'aquest arranjamant, porta a una assignació de significats nous” (Campos, 2009).

Així, farem ús del marcatge per tal d'establir les diferents categories, que en aquest cas s'establiran les tres següents: Categoria 1 (C1), respecte per les aptituds, interessos i experiències individuals, ressaltada en color groc, Categoria 2 (C2); respecte per l'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix, ressaltada en color vermell i Categoria 3 (C3); respecte per l'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt, ressaltada en color verd.

Llavors, seguirem la classificació d'Anselm Strauss i Juliet Corbin (1998) per definir el tipus de codificació, que en aquest cas serà axial, perquè a mesura que anem creant codis aquests establiran una relació que ens portarà a la reflexió sobre la seva connexió.

Seguidament, per tal de validar i mostrar la credibilitat i de l'estudi de cas realitzem una triangulació de dades, “una eina enriquidora que li confereix a un estudi rigor, profunditat, complexitat i permet donar graus variables de consistència als fets” (Benavides i Gómez, 2005)

Concretament, es fa ús de la triangulació de fonts qualitatives, en aquest cas amb l'entrevista¹ a la qual ens referirem amb l'abreviació (ES) i les observacions², a les quals ens referirem com (OB.1 a l'observació del dia 1, OB.2 a l'observació del dia 2 i així, consecutivament). De la mateixa manera que per referir-nos a la tutora, utilitzarem el codi d'An.

A més, gràcies a la verificació participant els participants podran comprovar el que l'investigador ha recollit, per exemple en el cas de l'entrevista és tan senzill com compartir amb l'entrevistat el que hem percebut.

Això ens permetrà fer una interpretació de les dades, que no es limita a la darrera part de la investigació, ja que des de l'inici de la investigació s'està interpretant de forma indirecta la informació que rep, ja sigui acotant el camp d'estudi, ordenant la informació, la resposta de les entrevistes, la recollida de les observacions... Per això, s'observa una interacció constant i progressiva entre l'organització i la interpretació que ens trasllada a la darrera part de l'anàlisi.

Això, ens permetrà extreure unes conclusions que sorgeixen de les comparacions i relacions entre les diferents categories establertes.

---

¹ Podeu observar a l'Annex III

² Podeu observar a l'Annex IV

5. ANÀLISI DELS RESULTATS

Un cop portada a terme la recollida de dades podem observar a les següents pàgines l'anàlisi concreta de cadascuna d'aquestes.

En primer lloc, veiem que en la categoria C1, que tracta el respecte per les aptituds, interessos i experiències individuals, l'An menciona inicialment que "Tota veritat té 3 veritats: la teva, la meua i la veritat. Amb això vull dir que passa per entendre que en un món social on existeix una convivència de tot tipus, el grup, família, claustre... qualsevol àmbit de la vida, l'ésser humà respira la vida d'una manera diferent i vàlida."

A més, ho aclareix amb breus paraules també a l'EN "Això vol dir que tu viuràs X i jo X, i això farà que jo visqui d'una manera concreta i tu igual, i les dues són vàlides, sempre i quan no interfereixi en l'altre de manera negativa". De manera que accentua les vivències de cadascú, en un món divers, ja que concep les diferents maneres de fer i concebre la vida igual de lícites. Conseqüentment, això comportarà que cada persona mostri uns interessos concrets segons la seva visió sobre la vida.

Això, ho podem corroborar en les seves intervencions durant les observacions, concretament a l'OB. 2, en què es dirigeix als infants proposant-los "Voleu que llegeixi un conte i anem a jugar? O a jugar directament sense llegir?", de manera que mostra que no tothom té les mateixes experiències i interessos, ni molt menys els mateixos que ella mateixa.

Per tant, opta per oferir diversitat d'opcions de manera que pugui abordar els interessos dels infants, intentant escoltar la veu de la gran majoria.

En relació a aquesta afirmació, en un altre moment de L'EN esmena que "Sobretot el mestre ha de donar veu als infants, l'aula és dels infants, no meua. Jo soc més alta, però ells són més, no podem fer el que jo vulgui, sí, però basant-me en el que ells necessiten. Si els dones veus sabràs quan necessiten que els abraçis, que juguïs, parlar amb la seva família..."

Així doncs, veiem que la seva decisió està guiada per la veu dels infants, posant en les seves mans l'oportunitat de decidir quina acció portaran a terme en aquell moment concret del dia.

De la mateixa manera que no es fixa només en una determinada acció o resultat, sinó que valora tota la situació que l'ha fet arribar a aquest punt com diu a l'EN "Si li dono importància al resultat immediat limito a la persona, jo no podria valorar el que ha passat amb la Olimpia, jo necessito valorar el procés, observar el procés, acompanyar el procés per poder-lo avaluar i definir, definir el procés i l'infant". A partir del cas d'un infant concret expressa que no és suficient amb recollir un resultat, el qual no pot ser definitori, sinó que ha d'anar més enllà.

Per exemple, en l'OB.2 es dirigeix a un infant expressant-li "Toni, fa molts dies que estàs nerviós. Et demanem si us plau que no ens donis patades.", de manera que no jutja o es limita a una acció, sinó que valora tot el procés que ha recorregut l'infant fins a arribar a aquest punt, tant sigui satisfactori o pel contrari, no s'observi un progrés o avanços. Així doncs, fa mostra de la seva atenció durant el transcurs dels dies veient que l'infant està passant per una determinada situació que el porta a aquest comportament.

Cal esmentar que per a la mestra el pes del seu dia a dia recau en l'espontaneïtat, com diu a l'EN "Per a mi tot el que passa és espontani, jo he de tenir clar els meus objectius a nivell de curs, curriculars, però tot ho guiarà l'espontaneïtat dels infants. I això ho faig a través de la conversa, ja sigui individual o grupal, i la presència, el mestre ha d'estar present d'una manera conscient."

És a dir, els dos elements que formen clau d'aquesta espontaneïtat són tant la conversa com la presència, aspectes que formen part del dia a dia i que s'evidencien en la seva pràctica, com és el cas de l'OB.2 en què d'una conversa natural sobre les dents de llet a partir del coneixement que ells tenen ella l'aprofita com una oportunitat per construir un nou aprenentatge basant-se en la base que ja tenen els infants i en el que suposa un interès actual per a ells.

Així, ella esmena "Perquè tenim dents? (ells responen per mastegar, dinar, sopar...) Sabeu que passa, que si no mosseguem no fem servir la musculatura d'aquí (assenyala) i després no ens entenem. (Ivet diu: la meva germana té una dent així, a punt de caure). Això és una dent de llet, perquè es caurà. Sabeu perquè diuen així? No són de llet eh... Quan els bebès surten de la mare per on surten?...)".

D'aquesta manera, podem confirmar la presència dels dos elements esmentats a l'EN.

D'una banda, la conversa, que sorgeix per part dels infants explicant una situació viscuda per un infant amb les dents.

D'altra banda, la presència de la mestra, atenta a tots els detalls per tal de formular qüestions, donar respostes... De manera que els infants es sentin escoltats i puguin extreure un aprenentatge d'aquesta senzilla situació.

De la mateixa manera, ho podem veure en el cas de l'OB.2 (La Ivet comença a cantar *Arro ro mi niño*" i ella l'acompanya cantant la part que continua en veu alta. Marxa recollint les coses cantant-la i s'afegeixen alguns infants, imitant l'acció de dormir amb els braços).

Una situació en què a partir d'una acció espontània d'un infant, la mestra l'acompanya seguint la lletra de la cançó i de la mateixa manera es van afegint la resta d'infants espontàniament, de forma que estan treballant vocabulari, ritme, expressió corporal... de manera indirecta sense que aquest fos l'objectiu principal de la mestra.

Per tant, el resultat d'aquesta categoria és que la mestra té en consideració en tots els moments les aptituds, interessos i experiències individuals, ja que el centre de la seva acció educativa parteix de les necessitats de l'alumnat i tot i que la decisió la té la docent, són els mateixos infants qui la determinen. Així, per tal de fer possible aquest respecte implica l'acció espontània en el desenvolupament del seu dia a dia.

De manera que tot allò que argumenta en l'entrevista es veu reflectit en les observacions, mostrant-se molt flexible i a la disposició dels més petits, tractant de formular qüestions i propostes en què ells puguin triar, allunyant-se d'una figura impositiva en què ella lidera sota el seu criteri.

Seguidament, a la categoria C2, Respecte per l'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix veiem diverses situacions com en l'OB.4 que els hi diu "Tinc una sorpresa, avui explicaré un nou llibre de viva veu, sabeu el títol?".

L'estratègia que utilitza consisteix a mostrar la coberta del llibre de manera que ells mateixos puguin establir una relació entre la imatge que observen i els seus coneixements previs. Així doncs, en aquesta situació van arribar a esbrinar ells mateixos que es tractava del llibre de les Set cabretes, establint connexions amb l'aprenentatge previ de cadascú, sense la necessitat que fos la mestra qui li digués.

A més, ho reitera en l'EN, ja que expressa "Tu has de tenir la resposta i després mirar com ho pots fer perquè arribin a la resposta ells sols." De fet, fa una metàfora amb el GPS que resumeix la seva idea de forma concisa, diu a l'EN "una persona desperta, oberta a variar el rumb, vull arribar aquí, però puc anar per aquí, has d'entendre que hi ha diversos camins per arribar a un mateix lloc i amoldandote, i saber parar, és com quan vas amb el GPS, has d'estar oberta al canvi."

És a dir, una forma molt senzilla de resumir la seva tasca, en què ella té establerta una fita concreta, però ha de plantejar la manera en què arribin a aconseguir aquesta fita de forma autònoma i orientant-se segons els passos de les criatures.

Per consegüent, ha de fer present flexibilitat i adaptabilitat al canvi, ja que segons diu has d'estar preparat davant qualsevol situació inesperada o simplement diferent de com l'havies plantejat i has de saber com reconduir-ho.

D'altra banda, té clar com diu a l'EN que "Sovint moltes coses de les que passen a l'aula les generen ells amb el que porten de casa a la seva motxilla, tot hauria de partir dels seus interessos, ells estan descobrint el món, jo ja el sé." Per això, es mostra desperta davant tot el que puguin aportar a l'aula, ja que gran part de les situacions no estan plantejades únicament per ella, sinó que provenen del que els infants ja coneixen.

Per exemple, davant una situació quotidiana com és el moment de sortida al jardí, però en un dia de pluja la mestra els recorda un element necessari per no mullar-se. Així, expressa en l'OB. 1 "Hi ha gent que diu el "xubasqueru", però jo crec que si busquem al diccionari surt impermeable. El diccionari és un llibre ple de paraules que t'explica. Per exemple, si busco la paraula cadira que em dirà? (Els diuen una definició i la construeixen conjuntament)."

Per tant, ella aprofita aquest coneixement que tenen sobre el vocabulari, sense haver-se plantejat prèviament que els ensenyarà tot un llistat de vocabulari del camp de la pluja com podria ser: botes d'aigua, bassals, impermeable... Sinó que aprofita i quan ells expressen que els caldrà un element que coneixen els introdueix el terme «impermeable» i un recurs on poden trobar el que això significa com és el diccionari, a partir de diferents exemples en els quals són ells mateixos qui construeixen les definicions.

Per això, també destaca a l'EN que "Per a mi el meu paper és que entenguin, coneguin i estimin el món que habiten. I, per tant, si l'han de respectar ha de ser alguna cosa molt propera que no els hi quedi lluny".

Resulta una afirmació en la qual pensa un cop més en el benestar dels infants, ja que d'una forma molt familiar i propera tracta d'apropar-los al món en el qual viuen per tal de facilitar la seva comprensió.

A més, l'afirmació està connectada amb la seva pràctica, com podem veure a l'OB.1 en què els hi diu "Nosaltres quantes persones som? Però anem a veure quantes han vingut. (Assenyala amb el dit cada fotografia i els infants compten en veu alta un, dos, tres...). Si hi ha quinze, quants són a casa? (Sumen amb els dits, cadascú fent la seva combinació) Alguns diuen: 2 i 2, 3 i 4... Ella repeteix en veu alta i vàlida totes."

És a dir, aprofita el moment del Bon dia, una situació coneguda i familiar, ja que forma part del seu món a l'escola perquè cadascú expressi lliurement això que ja sap, ja sigui relacionant imatge amb el nom dels seus companys, comptant quants infants són a l'aula, establint relacions entre qui s'ha quedat a casa i qui hi ha a l'aula... Tot un procés en el qual cadascú es troba en un punt diferent, i la mestra valida cadascuna de les respostes, sense imposar la seva com a única i vàlida.

Finalment, m'agradaria destacar una part del seu discurs a l'EN en què diu "Sobretot el respecte pels temps dels infants, que tu estàs a disposició de la infància no al contrari, va a tardar en atarse un zapato, eres tu el que tiene que esperarse. I tu has d'acompanyar això."

És a dir, ella per tal de poder desenvolupar aquest respecte requereix temps, i has de ser tu com a adult qui estigui a l'abast de l'infant de manera que es senti recolzat. Ets tu com a adult qui s'ha d'adaptar, no l'infant.

Per tant, ho veiem a la seva pràctica en l'OB. "En comptes d'estirar-li del braç diga-li bé. Ves a solucionar-ho i t'esperem (deixa que vagi la Sara a solucionar-ho de forma independent)."

És a dir, ella entén que necessiten temps per resoldre un conflicte i l'acompanya dient-li com ho podria solucionar, però empeny a l'infant perquè sigui ell qui solucioni la situació, sempre mostrant el seu suport.

És per això, que amb un senzill anunci com és "Ves a solucionar-ho i t'esperem", li està donant espai per aquest temps tan apreciat del qual parlem, durant el qual ella es mostrarà a la seva disposició, però des d'un segon pla, per no interferir en la interacció amb l'altre infant i la resolució.

Així doncs, el resultat d'aquesta categoria és que totes les accions de l'infant estan condicionades per la seva experiència i aprenentatge previ i conseqüentment, la mestra ha d'estar a la disposició del seu bagatge per tal que puguin crear la seva pròpia experiència amb l'acompanyament de la mestra. I sobretot, s'ha de donar temps perquè els infants siguin els encarregats de construir el seu aprenentatge.

Finalment, respecte a la categoria C3 que fa referència al Respecte per l'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt, destaca un element essencial com és l'amor. Però no entès com a amor romàntic, ella el defineix a l'EN amb les següents paraules:

"És donar la mà, quan els miro i penso no el puc ajudar he de parlar amb la seva família, quan establím uns límits, quan els escolto, quan et permets parar i dir un moment ha passat una cosa, establir prioritats que tenen a veure amb necessitats reals, quan el primer de tot és el seu benestar. El que vull és que estiguin els infants bé, en pau, que se sentin relaxats, confiats, ha de saber que si li passa alguna cosa estaré allà, sentir-se lliure per plorar, compartir.

L'amor suposa l'èxit, entès com el benestar global de l'infant.”

Això, ho podríem contrastar amb l'OB.1 en què davant d'una situació rutinària com és l'hora de la lectura prioritza el benestar dels infants, què es mostren dispersos i llavors, dona resposta a la necessitat del moment. Així, para tot per un moment i posa el focus en els infants, dient “Ei, tanquem els ulls un moment. 1,2,3...(palmada) Agafem aire pel nas, el traïem per la boca...(repeteix). I a poc a poc, obrim els ulls. Esteu millor? Més tranquils?”.

A més, concreta a l'EN que la seva manera de mostrar aquests senyals d'amor és a través de “L'escolta, la mirada, l'apropament, la distància quan és necessària, el contacte, no només l'infant, el treball en equip que poden ajudar a l'infant i a tu, entendre a la família, l'infant no entès com un alumne sinó com a ésser viu”. O sigui, tota una xarxa que permet mostrar aquest amor i que no es limita únicament a l'infant en concret, sinó també a tot el que envolta a aquest.

Per exemple, en l'OB.1, s'observa una acció recurrent amb un infant concret en què li costa adaptar-se a l'entrada a l'escola pels matins i en la qual intervenen tots aquests senyals:

“Lars, vols que et faci una abraçada abans de seure? (Està als braços del pare i no vol venir a la rotllana). Ah no, que s'ho ha pensat i vol una última abraçada del papa. Mira Lars, veuràs que farem un canvi de braços. Diga-li adeu al papa. (El Lars li diu adeu amb la mà). Ja està, es que els dilluns ens costa una miqueta, és normal. (El té agafat en braços fent-li carícies. Seu a terra amb ell a sobre assegut sobre el seu pit).”

En aquest cas veiem l'escolta en tot moment perquè tracta de posar-se en la pell de l'infant de manera que sigui una situació respectuosa i fluida, en què a poc a poc l'infant es senti còmode i confiat per quedar-se amb la mestra. Així, implica el contacte amb ell als braços, l'apropament per agafar-lo... És a dir, tot aquest conjunt de mostres que interpretem com a amor.

Així mateix, un altre element que forma part d'aquest i es considera essencial és el llenguatge, com diu a l'EN “És molt important què i com diem les coses als infants, el missatge que enviem, som un model per a tot. Quan tu parles els hi estàs oferint un model de parlar que va més enllà de la llengua, té a veure amb aspectes relacionals amb l'altre i un mateix.”

Ella busca transmetre que no es tracta únicament de paraules i vocabulari, sinó que tot això amaga una importància tant per determinar a qui tindran com a referent com per establir un vincle entre l'un i l'altre. Llavors, podem dir que les paraules tenen un pes molt important a l'hora de generar relacions i vincles i construir la seva identitat des de tan petits.

De manera que coincideix amb la seva actuació envers els infants, per exemple a l'OB.1 la mestra esmena “Iria quan tinguis un problema li pots dir a la gent amb bones paraules. A tu que t'agrada més que digui “Iria seu bé” (crident) o “Iria, que pots seure bé si us plau” (amb un to suau)”.

Per tant, s'observa una cura del llenguatge i el missatge que es construeix, tenint molt present que està determinant un model a seguir a partir d'una situació propera en què posa el focus en com es senten ells davant aquestes preguntes hipotètiques.

També, entra en joc un altre element en aquest cas no verbal, com és el cas del contacte corporal, però que està carregat de significat per ella com esmena a l'EN “procuro respectar l'espai vital dels infants, no tothom vol ser tocat ni acariciat, jo la primera, deixo que siguin ells, estic oberta que el meu cos sigui un coixí si ho necessiten, un recolzament, sense cos no hi hauria escola. Per

a mi l'oralitat, que té a veure amb els processos cognitius, no és només de paraula, el cos parla, existeix el llenguatge corporal i és una manera d'arribar a les persones.”

Això mateix, es veu reiteradament en moments com l'entrada a l'escola en què ella es situa asseguda a terra en un extrem de la rotllana i deixa que els infants s'asseguin a sobre d'ella, s'apropin a fer-li una abraçada, una carícia... de manera que no és ella qui va a l'infant en concret, sinó que ells saben que ella està al seu abast i en cas de tenir la necessitat poden anar. Per exemple, a l'OB.2 “(La Ivet va i es situa asseguda a sobre d'ella, que està a terra. Li fa carícies als braços. Després d'una estona) Seus allà? Seu allà bonica que si no no puc fer el Bon dia. Després ens tornem a abraçar, vale? Fem una abraçada ben forta.” Es veu de forma clara que el seu cos està a la disposició dels infants i en cap moment els hi nega una necessitat.

Cal destacar que en diferents situacions s'observa que es situa seguda a terra, dreta... segons consideri apropiat la mestra.

En resum, aquesta darrera categoria fa ressò sobre la connexió amb l'amor, que comporta una mirada global implicant aspectes més intrapersonals com l'escolta, la mirada, l'apropament... que formen part del llenguatge no verbal, però sense deixar de banda el valor i l'ús del llenguatge verbal, carregat de significat i potencial.

Per tant, això es corrobora contínuament amb el discurs i la pràctica de la mestra, en què té cura de cada detall, com a mostra de la conscienciació sobre la càrrega que comporta cadascuna de les seves accions.

6. CONCLUSIONS

Un cop he obtingut tots aquests resultats i valoracions puc donar resposta al meu objectiu general com és “Analitzar la manera en què la mestra respecta els processos de vida dels infants de 3 anys de l’Escola El Martinet i la relació amb el plantejament de Rebeca Wild.” És així que, a partir d’aquest objectiu general, s’ha obtingut un resultat a partir de cada objectiu específic, definits a continuació.

Fent referència a l’objectiu específic 1, “Identificar la manera en què la mestra respecta les aptituds, els interessos i les experiències individuals.”, un cop realitzat l’anàlisi el resultat que s’ha obtingut és “La mestra té en consideració en tots els moments les aptituds, interessos i experiències individuals, ja que el centre de la seva acció educativa parteix de les necessitats de l’alumnat i tot i que la decisió la té la docent, són els mateixos infants qui la determinen. Així, per tal de fer possible aquest respecte implica l’acció espontània en el desenvolupament del seu dia a dia.”

Així doncs, considero que el punt de partida es troba aquí, en la guia interior de l’infant, en deixar-lo ser i aflorar les seves idees de forma natural. Llavors, ja ens encarregarem com a mestres de posar al seu abast un entorn que sigui significant i accessible, però tot això passa a un segon terme davant les necessitats de l’infant.

Per això, em recolzo en el pensament de Rousseau, centrat en la guia interior de l’infant. Penso que esdevé una peça clau, especialment en aquest període vital, ja que els primers anys de la seva infància són determinants per forjar la seva identitat. Llavors, si ja se’ls coacciona des de ben petits els estarem limitant i arribant a ser responsables de possibles problemes o traumes del seu futur.

Ens creiem que pel fet que l’infant es pugui desplaçar per un espai, el qual és limitat, s’estan seguint els seus interessos, perquè és ell qui tria on anar, però realment crec que això s’allunya de la realitat.

El focus està a presentar propostes marcades pels interessos reals que sorgeixen en els moments del dia a dia. Per exemple, si sorgeix d’una conversa una gran pregunta s’ha d’aprofitar aquesta oportunitat i destinar un espai i temps a aquest centre d’interès. Tot i que en el moment inicial potser no hi havia el mateix interès per part de tots, tu has d’aconseguir fer aquest aprenentatge atractiu i motivador, de manera que capti l’atenció de l’infant, però sense ser tu qui li diguis o imposis, simplement haurà d’estar al seu abast per tal que el pugui gaudir quan ell consideri.

Actualment, s’està estenent la idea del moviment lliure, donant per entès que d’aquesta manera s’aconsegueix aquest respecte del qual parlem, però crec que hi ha una idea errònia.

Pel que he pogut veure en les meves experiències als centres educatius s’estableixen diferents racons en un espai limitat, i o bé la mestra determina qui va a cada espai o han de seguir un ordre establert, de manera que es perd aquesta llibertat. És cert que hi haurà espais en què es doni resposta als seus interessos, però d’altres que els semblaran irrellevants, per tant, els estem condicionant.

Així doncs, considero que s’ha respectar l’impuls vital dels infants, ja que crec que esdevé l’eix central en els processos de vida. S’ha de tenir clar que primer hem de deixar lloc perquè puguin

donar forma a la seva estructura interior, seguint les idees de Ditfurth i així llavors, podran arribar a trobar aquest equilibri amb el medi exterior.

Llavors, si escoltem aquesta guia interna és indispensable que es doni l'acció espontània, com també comparteix Pestalozzi, s'ha de confiar en l'infant i en el que és capaç de fer ell mateix, però sense oblidar la importància de la postura del mestre, que a part de respectar aquest desenvolupament natural ha d'afavorir la seva evolució.

Això em porta a reflexionar que gran part de les vegades són els mateixos mestres qui limiten l'acció de l'infant, ja sigui per inseguretat, per pors... sobretot per falta de temps. Per tant, resulta essencial donar temps a deixar fer, que s'equivoquin, que triïn les seves decisions, si no no es podrà donar aquesta acció espontània que permet el respecte real pels seus interessos i que es puguin donar els processos de vida.

Cal destacar que aquest conjunt de concepcions permeten acomplir les competències que ha de reunir un docent, ja que sense un *disseny i avaluació de l'acció educativa*, és impossible que la mestra pugui respondre als interessos i motivacions de l'alumnat. Per això, la mestra es mostra flexible de manera que cadascú trobi la seva via d'aprenentatge. Això fa que la seva connexió amb l'acció educativa a la pràctica per tal que aquest aprenentatge sigui individualitzat ens porti a un clima segur i de confiança.

Seguidament, respecte a l'objectiu 2, "Identificar la manera en què la mestra respecta l'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix" el resultat que s'ha trobat ha estat que "Totes les accions de l'infant estan condicionades per la seva experiència i aprenentatge previ i conseqüentment, la mestra ha d'estar a la disposició del seu bagatge per tal que puguin crear la seva pròpia experiència amb l'acompanyament de la mestra. I sobretot, s'ha de donar temps perquè els infants siguin els encarregats de construir el seu aprenentatge."

En aquest cas, Montessori ens recorda que "El niño no es un ser vacío, que nos debe todo lo que sabe, cosas con las cuales le hemos llenado. No, el niño es el constructor del hombre, y no existe ningún hombre que no se haya formado a partir del niño que fue una vez". (Montessori, 1986, p.28)

Crec que aquesta autora resumeix amb breus paraules el que succeeix en l'àmbit educatiu. Nosaltres com a acompanyants hem de posar a l'abast dels infants l'aprenentatge, però són ells qui el construeixen a través de les seves pròpies experiències. Especialment, a través d'allò que ella anomena "vida pràctica", són ells mateixos qui han de realitzar petites accions que poden incorporar en el seu dia a dia i que els apropiaran a esdevenir persones funcionals al llarg de la seva vida.

Per tant, no ens hem d'adjudicar mèrits, tot i que és cert que la tasca del docent és determinant i valuosa durant tot aquest procés, ja que gran part dels progressos i aprenentatges que adquireixi l'infant serà gràcies als ambients o estímuls que hagi rebut, però s'ha d'entendre que no és únic i imprescindible el seu paper. Així doncs, el pes de l'aprenentatge de l'infant recau un cop més en el mateix infant.

Crec que aquesta motxilla simbòlica de la qual es parla tantes vegades reflecteix aquesta situació, en què cada infant porta la seva motxilla plena d'elements marcats per les seves vivències com poden ser els temors, problemes, emocions, il·lusions, motivacions...

Per tant, tot i que el mestre posa a la seva disposició tot un conjunt de recursos, serà l'infant qui vagi omplint aquesta motxilla.

Així doncs, crec que autors tan valuosos com Rebeca Wild junt amb Pestalozzi han aportat les bases, sobretot en tot el camp referent al respecte de manera que ens ha permès arribar al punt d'inflexió actual en què el sistema educatiu es basa en l'aprenentatge actiu, ja que el seu focus recau en seguir el transcurs natural de l'infant.

De la mateixa manera, per poder respectar aquest aprenentatge s'han de mostrar una adquisició de les competències per plantejar un disseny i avaluació de l'acció educativa que parteixi del seu aprenentatge previ i per portar l'acció educativa a la pràctica, de manera que aquest aprenentatge no sigui igual i únic per a tothom.

Finalment, el darrer objectiu, "Identificar la manera en què la mestra respecta l'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt.", el resultat ha estat que "Fa ressò sobre la connexió amb l'amor, que comporta una mirada global implicant aspectes més intrapersonals com l'escolta, la mirada, l'apropament... que formen part del llenguatge no verbal, però sense deixar de banda el valor i l'ús del llenguatge verbal, carregat de significat i potencial".

D'aquesta manera, puc afirmar que penso que la mirada que té la mestra és la més adequada per tal de poder respondre a les necessitats reals, especialment crec que afavoreix la creació d'un entorn càlid i proper, en què els infants es senten segurs i confiats, ja que la mestra els situa al centre de tot el que succeeix en aquest espai i els fa sentir escoltats.

Llavors, serà més favorable per als infants tenir a l'abast la figura d'un adult que tracta de cuidar tots els detalls quan entren en contacte, que els hi pot estendre la mà en qualsevol moment, que mesura les seves paraules, té cura dels seus gestos, es situa a la seva alçada... Que s'allunya d'aquella figura impositora en la qual també es feia present el respecte per l'adult, però des d'un vessant autoritari en què els infants no poden seguir el seu desenvolupament amb fluïdesa i naturalitat, perdent aquesta xarxa i comunitat que es crea entre mestra i alumnat i que és tan important.

A més, això també és una manera d'apropar-los al món, que el coneguin i l'estimin, ja que amb tot aquest llenguatge podran sentir-se part d'aquest i sentir-se segurs i confiats en qualsevol context.

Crec que com a mestra de vegades t'has de parar i plantejar-te la següent qüestió: "Si jo fos un infant, com m'agradaria que em tractessin"?, deixant de banda per un moment els aspectes més curriculars que ens fan actuar per inèrcia i de forma automàtica arribant a oblidar-nos que estem educant a persones. Només amb aquesta senzilla pregunta moltes vegades trobarem la resposta sobre si estem prenent una actitud correcta, que concretament es guia pel respecte.

Aquí és quan pren valor les paraules de Wild "No somos profesoras sino personas de referencia y acompañantes (Wild, 2003, p.122)". No hem d'oblidar en la pràctica educativa el valor d'aquestes paraules, ja que el fet de tenir un títol en què esmeni que ets professor no et converteix en professor. El que et converteix en professor és la tasca que fas dia rere dia, i especialment, que acompanyis de forma significativa el camí que transcorren els infants junt amb tu.

Tampoc hem d'oblidar que els senyals d'amor dels quals parlen Camps i altres (2011) seran determinants en el moment de construir una relació, per això, s'ha de parar atenció a tots els petits detalls que pot aportar la nostra mirada, sons, gestos, actitud corporal... Situats en el mateix nivell el llenguatge verbal i no verbal, ja que tots dos intervien en aquest procés, i crec que és un dels aspectes que més es descuida.

Moltes vegades ens excusem en les paraules, considerant que són les apropiades, però podem arribar molt més lluny si ho acompanyem amb les possibilitats que ens ofereix el nostre cos.

Per exemple, serà molt més fàcil d'arribar a un infant si m'apropro, em situo a la seva alçada de manera que et posicionem en una situació d'igualtat, li ofereixes la teva mà, et manté la mirada, ho acompanyes amb un somriure... Que si des d'una posició privilegiada asseguda a una taula simplement li dic "Vols que t'ajudi?", ja que t'estàs perdent els factors més significatius que fan sentir a la persona segura i sobretot escoltada.

Personalment, crec que tots aquests senyals parteixen de l'observació, de manera que jo he de fer un gran treball previ per saber com i què necessita cada infant segons el seu moment maduratiu.

Per això, veiem que implica *l'acció educativa a la pràctica* de manera que està posant el focus en generar un clima segur, familiar, proper i sobretot de confiança perquè es pugui donar un aprenentatge. Això implica directament la competència *socioemocional i comunicativa*, com veiem a través de tots aquests senyals d'amor que ens permeten arribar a crear aquest clima de benestar.

En darrer lloc, tot això m'ha portat a la reflexió, i m'agradaria rescatar les següents paraules a partir del projecte de Malaguzzi "Hem de creure que una altra escola és possible, ens hem de creure que hem d'obrir les portes de l'escola perquè tothom se senti constructora i constructor d'aquesta, la conegui, se la faci seva i participi de forma activa en la vida de la comunitat." (GT L'Essència de les Escoles de Reggio Emilia, 2022).

Amb això vull dir, que tot i centrar-me en els pilars de la filosofia de Wild, junt amb altres autors que lluitaven pel moviment d'una escola lliure, no es tracta d'idees supèrflues que s'han d'imposar a les aules segons la posició que prengui el docent. Crec, que nosaltres com a mestres tenim el poder d'impregnar-nos d'aquestes filosofies i projectar-les, de manera que tota la societat situï a l'infant al centre de tota aquesta transformació i es pugui continuar caminant cap a aquest model d'escola lliure i activa.

Un cop finalitzat l'estudi, puc donar resposta a la qüestió inicial que em plantejava com és "Com es respecten els processos de vida a través de la presència d'una mestra de l'Escola El Martinet?" de manera argumentada i clara.

Principalment, s'ha fet evidència de la presència del respecte en aquests processos de vida en els que parlem durant tot l'estudi. Per a la mestra, el respecte esdevé un factor clau a la vida de forma general, tot i que es centra en la seva relació amb els infants, ella no concep la vida sense la implicació del respecte. I, per tant, l'escola i l'aprenentatge han de partir del respecte.

Així doncs, s'han desglossat les tres categories que permeten que es doni aquest respecte.

En primer lloc, hem vist que anteposa els interessos i les vivències dels infants, el motor de tota acció es troba en la guia interior de l'infant. Per tant, es compleix l'objectiu 1, permetent el respecte per les aptituds, interessos i experiències individuals.

Per tant, si cada infant mostra uns interessos determinats, aquests vindran condicionats pel seu aprenentatge previ, de forma que guia la pràctica de la tutora i pot respectar l'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix i fent que al mateix temps connecti amb la categoria anterior.

Finalment, es dona el respecte per l'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt, ja que tant en el discurs com en la pràctica de la mestra es mostren senyals, comportaments i accions que fan possible aquest.

Un cop recollits els resultats de cada categoria podem afirmar que la forma de concebre el respecte comparteix els mateixos principis que representa la pedagogia de Rebeca Wild. Tot i ser coneixedora de part de la seva filosofia, la tutora creu fermament que cada mestra ha de construir la seva pròpia filosofia, i en aquesta entren diferents corrents i en aquest cas es veu com influència la figura de R.Wild.

Llavors, veiem que a mesura que es compleixen cadascun dels factors que conformen cada categoria s'apropa a respectar realment aquests processos de vida. A més, com veiem esdevé clau que totes les categories mantinguin una interconnexió, perquè no és suficient amb proporcionar el respecte en cadascuna de manera aïllada, sinó que els lligams entre aquestes ens permeten realment aconseguir aquest respecte.

Per tant, puc dir que en l'escola El Martinet es respecten els processos de vida implicant cadascun dels factors que els conformen. Així doncs, tot i no tractar-se d'una escola basada únicament en la pedagogia de Rebeca Wild, veiem que és una de les referents que es troba en l'essència de la filosofia de l'escola, més concretament, de la mestra amb la qual s'ha portat a terme l'estudi.

Cal destacar que tot l'aprenentatge i les dades que m'ha mostrat el present treball m'ha permès treballar i inclús arribar a adquirir certes competències sobre el Grau d'Educació Infantil, com serien les expressades a continuació.

D'una banda, pel que fa a les competències bàsiques he desenvolupat les següents:

“Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.”

Considero que he portat a terme un estudi sobre una àrea de l'educació en concret, com és la presència de la mestra en una escola lliure, basant-me en les obres de l'autora R.Wild junt amb d'altres autors que formaven part d'aquest moviment o compartien alguns trets de la seva pedagogia.

“Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.”

Així doncs, per poder arribar a aquestes conclusions finals he hagut de desenvolupar la capacitat més analítica per tal d'interpretar totes les dades recollides i extreure la valoració corresponent.

“Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.”

Finalment, considero que és un aspecte molt important, perquè he aconseguit que qualsevol persona que s'endinsi en aquest estudi pugui comprendre sobre què es parla sense que hagi de ser un expert en l'àmbit, ni tan sols en l'educació. Per això, és important fer ús d'un llenguatge apropiat, que no estigui ple de tecnicismes, exemplificar els conceptes amb casos senzills, recórrer a cites dels autors...

Així doncs, això m'ha portat a adquirir unes competències específiques com:

- Comprendre que la dinàmica diària en Educació Infantil és canviant en funció de cada nen i nena, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Atendre les necessitats dels nens i les nenes i transmetre seguretat, tranquil·litat i afecte.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els estudiants.

Les quals s'encaminen cap a un model d'ensenyament del qual hem fet referència durant tot l'estudi, en el qual el focus recau en l'infant, per tal que arribi a esdevenir un ésser crític i autònom.

Tot seguit, gràcies a les tècniques emprades per portar a terme el registre de dades i l'anàlisi corresponent, he pogut desenvolupar les competències següents:

- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Dominar les tècniques d'observació i registre. Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i audiovisuals.
- Saber analitzar les dades obtingudes, comprendre críticament la realitat i elaborar un informe de conclusions.
- Observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber reflexionar sobre ells.
- Adquirir un coneixement pràctic de l'aula i de la gestió de la mateixa.
- Conèixer i aplicar els processos d'interacció i comunicació a l'aula, així com dominar les destreses i habilitats socials necessàries per fomentar un clima que faciliti l'aprenentatge i la convivència.
- Relacionar teoria i pràctica amb la realitat de l'aula i del centre.
- Demostrar que comprèn la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació infantil i als seus professionals.

7. SEGUIMENT

DATA	ACORDS
Octubre: 1era trobada	<ul style="list-style-type: none"> • Escollir quina tipologia d'investigació portaré a terme, en aquest cas una investigació empírica. • Concretar la temàtica del TFG. • Conèixer quins aspectes hauran de ser presents al llarg del treball i concretament a la primera entrega. • Resoldre quin aspecte treballaré en concret o en quin autor em centraré. • Tancar la data per a la propera trobada.
Novembre	<ul style="list-style-type: none"> • Llegir els aspectes recollits a la guia docent. • Recollir informació i fer recerca basant-me en diferents fonts i autors.
Desembre: 2ona trobada	<ul style="list-style-type: none"> • Presentar l'esbós de la primera entrega tres dies previs al segon seminari. • Compartir el primer esbós. • Rebre feedback de la tutora. • Compartir opinions i suggeriments sobre la tasca de la resta de companyes. • Prendre anotacions sobre les modificacions pertinents.
Gener: 1era entrega	<ul style="list-style-type: none"> • Enviar la primera entrega amb les modificacions comentades anteriorment. • Realitzar el curs d'Eines i recursos per al treball acadèmic. • Fer una reunió virtual amb la tutora per rebre feedback.
Febrer	<ul style="list-style-type: none"> • Afegir els acords tractats a la reunió: reformulació del plantejament del problema i d'objectius. • Desenvolupar i aprofundir en la recerca: marc teòric i metodologia. • Contactar amb el centre i tancar les dates en què es portarà a terme l'observació i entrevistes.
Març: 3era trobada	<ul style="list-style-type: none"> • Presentar l'esbós de la segona entrega tres dies previs al tercer seminari. • Anotar quines modificacions són necessàries.
Abril: 2ona entrega	<ul style="list-style-type: none"> • Entregar la segona entrega amb el marc teòric i el disseny desenvolupat afegint les modificacions pertinents. • Contactar amb el centre en què es portarà a terme la recollida de dades. • Enviar a la tutora les dates acordades amb el centre. • Desenvolupar la recollida de dades (observació i entrevista) i transcripció de les dades recollides.
Maig: 4a trobada	<ul style="list-style-type: none"> • Anàlisi de les dades recollides.

	<ul style="list-style-type: none"> • Redactar i enviar l'esborrany final a la tutora per tal de rebre el darrer feedback i afegir les últimes modificacions.
Juny: Entrega final	<ul style="list-style-type: none"> • Enviar la tercera i última entrega amb la part restant desenvolupada que seria l'anàlisi de dades i les conclusions.

8. BIBLIOGRAFIA

- Altadill, S. (2019, 29 novembre). Arantxa Luque: «L'educació lliure es basa en el respecte, s'aprèn experimentant no memoritzant, s'ensenya a col·laborar i no a competir». *Aguaita.cat*. <https://www.aguaita.cat/noticia/15888/arantxa-luque-educacio-lliure-esbasa-respecte-apren-experimentant-no-memoritzant-ensenya-collaborar-no-competir>
- Álvarez-Gayou, J. L. (2003). *Cómo hacer investigación cualitativa. Fundamentos y metodología*. Paidós Educador.
- Associació Amics del Martinet. (2016). T'estimo, però no ho sé escriure.
- Associació Amics del Martinet. (2016). Tot esdevé petit i gran alhora.
- Bejarano, M. A. G. (2016). La investigación cualitativa. *INNOVA Research Journal*, 1(2), 1-9.
- Benejam, P. (2014) Quina educació volem?
- Borge, R., Ferrer Fons, M., Sala, G., & Padró-Solanet, A. (2017). *Metodologia a les ciències socials*.
- De Les Escoles de Reggio Emilia, G. L. (2022). *Loris Malaguzzi, la força transformadora del poder de la infància*. Recuperat de <https://www.rosasensat.org/loris-malaguzzi-la-forca-transformadora-del-poder-de-la-infancia/>
- Departament d'Educació. Direcció General d'Innovació, Digitalització, Currículum i Llengües. (2023). *Marc de les competències professionals docents*.
- Maturana, H., Varela, F., & Behncke, R. (2003). *El árbol del conocimiento: las bases biológicas del entendimiento humano* (Vol. 16). Buenos Aires: Lumen.
- Miquel Àngel Prats: "El rol del mestre d'avui és conèixer i reconèixer l'alumne". (s. f.). <https://www.blanguerna.edu/ca/noticies/miquel-angel-prats-el-rol-del-mestre-davui-esconeixer-i-reconeixer-lalumne>
- Montessori, M., & Bofill, M. (1986). *La mente absorbente del niño*. México: Diana.

- PensarEsGratis - Documentales. (2017, 20 febrero). [Documental] Pestalozzi, Educación activa 1/3 [Vídeo]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=r_hlEYBtToQ
- Què és Educació Viva – Centre d'Assessorament i Investigació d'Educació Viva (CAIEV). (s. f.). <https://caiev.com/que-es-educacio-viva/>
- Quezada, N. (2021). Metodología de la investigación. Editorial Macro.
- Riba Campos, C. E. (2009). Mètodes d'investigació qualitativa.
- Rosa Sensat (2019). Jean-Jacques ROUSSEAU y la inspiración de su rol en la relación entre naturaleza y educación. *Infancia en Europa hoy. Infancia, naturaleza y sostenibilidad*. (2). Recuperat de <https://www.rosasensat.org/revista/infancia-en-europa-hoy-infancia-naturaleza-y-sostenibilidad-numero-2/jean-jacques-rousseau-y-la-inspiracion-de-su-rol-en-la-relacion-entre-naturaleza-y-educacion/>
- Rousseau, J. (2008). Las confesiones. Alianza Editorial
- Sanjuán, L. (2019). Introducció a la metodologia qualitativa d'investigació.
- Wild, R. (1998). Educar para ser. Vivencias de una escuela activa. Herder
- Wild, R. (2007). Aprender a vivir con niños. Ser para educar. Herder
- Wild, R. (2003). Calidad de vida: educación i respeto para el crecimiento interior de niños y adolescentes. Herder
- Kvale, S. (2012). *Las entrevistas en investigación cualitativa* (Vol. 2). Ediciones Morata

9. ANNEXOS

9.1. ANNEX I

Pauta de l'observació	
Objectiu principal	Temes a tractar
<ul style="list-style-type: none"> • Analitzar la manera en que la mestra respecta els processos de vida dels infants de 3 anys de l'Escola El Martinet.	<ul style="list-style-type: none"> - Presència dels processos de vida - Presència del respecte en els processos de vida
Objectius concrets	Temes a tractar
<ul style="list-style-type: none"> • Identificar la manera en què la mestra respecta les aptituds, els interessos i les experiències individuals.	<ul style="list-style-type: none"> - Interacció amb la vida externa - Respecte pel seu propi procés - Influències externes - Activitat espontània - Necessitats
<ul style="list-style-type: none"> • Identificar la manera en què la mestra respecta l'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix.	<ul style="list-style-type: none"> - Experiències prèvies - Noves estructures
<ul style="list-style-type: none"> • Identificar la manera en què la mestra respecta l'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt.	<ul style="list-style-type: none"> - Presència de l'amor - Contacte corporal - Llenguatge - Senyals d'amor
<ul style="list-style-type: none"> • Analitzar la pràctica de la mestra en l'Escola El Martinet a través de la relació entre la seva presència davant dels processos de vida i la filosofia de Rebeca Wild.	<ul style="list-style-type: none"> - Processos de vida - Característiques de l'adult com a acompanyant

9.2. ANNEX II

Pauta de l'entrevista semiestructurada	
Objectiu principal	Temes a tractar
<ul style="list-style-type: none"> • Analitzar la manera en que la mestra respecta els processos de vida dels infants de 3 anys de l'Escola El Martinet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Què s'entén per processos de vida - Que s'entèn per respecte - Com es respecten els processos de vida
Objectius concrets	Temes a tractar
<ul style="list-style-type: none"> • Identificar la manera en què la mestra respecta les aptituds, els interessos i les experiències individuals. 	<ul style="list-style-type: none"> - Interacció amb la vida externa - Respecte pel seu propi procés - Influències externes - Activitat espontània - Necessitats
<ul style="list-style-type: none"> • Identificar la manera en què la mestra respecta l'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix. 	<ul style="list-style-type: none"> - Experiències prèvies - Noves estructures
<ul style="list-style-type: none"> • Identificar la manera en què la mestra respecta l'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Presència de l'amor - Contacte corporal - Llenguatge - Senyals d'amor
<ul style="list-style-type: none"> • Analitzar la pràctica de la mestra en l'Escola El Martinet a través de la relació entre la seva presència davant dels processos de vida i la filosofia de Rebeca Wild. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tractament dels processos de vida - Característiques de l'adult com a acompanyant

9.3. ANNEX III

Observació 1: 22/04

➤ Moment d'arribada a l'escola

- Com esteu costes guapes? Mireu que he comprat. (Seu davant d'ells que ja estan situats a terra en forma de rotllana, sense apropar-se, amb certa distància).
- Dos, ens quedarem dos. I dos per a l'altre espai. Què us sembla?
- Has vist, podries fer molts cocodrils amb aquests.
- Quantes capses hi ha aquí?
- Set? Sis? Sí?-Repeteix la resposta de cadascú.
- Greta: Aiiii!
- Diga-li amb paraules.
- Ves cap allà que la gent no veu.
- I quants hi ha ara?-juga a posar i treure capses.
- Heu de dir sempre el que penseu, no la resta, perquè es poden equivocar.
- Hola, què tal? Avui plou i tots venim una mica tard.
- Lars, vols que et faci una abraçada abans de seure? (Està als braços del pare i no vol venir a la rotllana) Ah no, que s'ho ha pensat i vol una última abraçada del papa.
- Olimpia, on voldràs seure? (Assenyala) Ah mira aquí.
- Mira Lars, veuràs que farem un canvi de braços. Diga-li adeu al papa. (El Lars li diu adeu amb la mà). Ja està, es que els dilluns ens costa una miqueta, és normal. (El té agafat en braços fent-li carícies. Seu a terra amb ell a sobre assegut sobre el seu pit).
- Nois i noies, com esteu? Com ha anat el cap de setmana? Però mira no diem béeeeeee, diem bé.
- Repeteix el que diu en Tom "els mitjons de l'Aaron fan un pont". He fet una rima.
- Mira Lars, vols seure amb els teus amics? Que t'estimen molt (li torna a dir) Diu que si. Que el Biel t'ha fet un foradet i li fa un petó al front.
- Ah vols parlar, digues.
- Toni, Toni. Que la Sara vol dir una cosa.
- (En Lars s'aixeca a sonar-se els mocs autònomament, no li demana permís).
- A mi m'encanta Sant Jordi. Què es regala?
- Ja, Lars, tu ens vols explicar una altra cosa, però espera un moment.
- Mira, que l'Èlia està demanant paraula des de fa estona. És que saps que passa, que té dos companys al costat que no ens deixen escoltar.
- No, no, Greta, està parlant l'Èlia.

- Espera eh Teo! Que el Lars vol explicar una cosa suuuper important que li ha passat al cap de setmana.
- Resulta que va anar al teatre. Olimpia t'enrecordes com es deia l'obra?
- Però, t'estàs liant.
- Adrià vine aquí que t'estàs despistant.
- Mira Toni! Que l'Olimpia i el Lars van anar al teatre. Repeteix donant èmfasi al que diu el Lars, cridant l'atenció de la resta de manera indirecta.
- Li va donar al botó i sabeu que va passar??... Imita el soroll de la màquina (Tothom la mira)
- No he acabat.
- Fem una cosa mira, com no heu acabat i teniu tantes coses a dir guardeu-les al cap un moment que mirem qui ha vingut i tornem a parlar.
- Li toca el braç per cridar-li l'atenció. Iria si estàs molt nerviosa pots buscar un altre lloc on estiguis menys nerviosa.
- A veure... Aquest qui és? (Agafa la fotografia del nen/a i la col·loca al cartró). Bon dia, Tom!
- No ha vingut? La posem a casa.
- Lars, que vols venir a seure amb mi? Estàs molt nervioset.
- Iria, ara mateix no et puc escoltar, que et pots esperar una mica que acabem això?
- Una cosa, noies i noies, necessitem saber qui ha vingut, fem silenci un moment i ens expliquem tot això.
- Mira com tens molt a prop a la Cristina podries anar amb ella Haaron (li diu així en comptes de dir-li marxa amb ella).
- Ja està bé, heu de respectar el vostre espai de la rotllana, si seieu al mig de la rotllana la resta no pot veure i heu de respectar als companys.
- Nosaltres quantes persones som? Però anem a veure quantes han vingut. (Assenyala amb el dit cada fotografia i els infants compten en veu alta un, dos, tres...).
- Si hi ha quinze, quants són a casa? (Sumen amb els dits, cadascú fent la seva combinació) Alguns diuen: 2 i 2, 3 i 4... Ella repeteix en veu alta i vàlida totes.
- Qui vol fer 2 i 2?
- Qui vol fer 3 i 1? Sou majoria, doncs fem 3 i 1, ja ho tenim.
- Si és el primer dia de la setmana. Quin dia és?
- A veure, UUUUU, dilluuuuuuuns.
- Com la Nuni (repeteix el que diu un infant)
- I què fem els dilluns?
- Toni! (Fa ús de la mirada per cridar-li l'atenció, no diu cap paraula).

- Shhhhh... **Ei, quina falta de respecte.** (calla)
- **Jo crec que la Sara està molt contenta perquè l'Abel ha tornat de colònies, i té moltes ganes de parlar.**
- L'Èlia s'està esperant (remarca)
- Adrià, m'estàs donant patades i a mi no m'agrada, i ja porto estona fent-te així (Fa gest per indicar que s'aparta).
- Ei, noies, que l'Èlia ha dit una cosa important (mirada cap a qui està parlant)
- Perdona eh Teo (l'interromp). **Iria quan tinguis un problema li pots dir a la gent amb bones paraules. A tu que t'agrada més que digui "Iria seu bé" (cridant) o "Iria, que pots seure bé si us plau"** (amb un to suau).
- (Lars va a fer-li una empenta al Gael). Eiii, diga-li bé, amb paraules boniques.
- **Mira Lars, vine aquí amb mi. Sí, jo també he pensat que li faré un massatge perquè es relaxarà.** (En resposta als infants que diuen que potser necessita un massatge).
- **Entre tots diuen el que fan cada dia seguint-la a ella: ens expliquem, llegim un conte, mirem com estem, i quan acabem d'esmorzar què fem?**
- **Tranquil, tranquil, queda't aquí. (I li acaricia el pit fent un petit massatge amb la mà. Al Lars. Ell està assegut a sobre d'ella que està situada a terra, mirant cap a fora, veient a la resta de companys).**
- Potser estan aquí les botes, després t'ajudaré a buscar-les.
- (Al Lars) Estàs més tranquil? (Assenteix i torna al seu lloc) i llavors s'aixeca la Sara i es posa a sobre de l'Anabel asseguda.
- Lars, has dit que estaves tranquil, no pots arribar i dir-li coses desagradables a la Iria.
- Iria diu "no passa res" i ella repeteix "No passa res" donant èmfasi.
- Podeu callar una mica que no escolto al Lars.
- Vale, Gael, quan acabem de dinar (li diu el nom per cridar-li l'atenció)
- Utilitza la mirada perquè la Iria s'assegui bé.
- Explica que li ha sortit una al·lèrgia al coll per dir-los que tinguin cura quan li toquin. (Llavors alguns infants s'aixequen per fer-li un petó a la mà.) Gràcies, ja em sento millor.
- **Estona de lectura**
- **Voleu que vagi a buscar un llibre?** Tanqueu els ulls (repeteix). Atenció! Ja els podeu obrir.
- **Un moment, necessito saber una cosa. Toni estàs bé? Has dormit bé? Alguna cosa et preocupa? (No presta atenció). Mira seu tranquil a la fusta que t'anirà bé i després pots tornar.**
- Oiii Iria, que és molt interessant la gent que estima (perquè escolti al seu company).
- Ara ja escoltem. Jo us escolto i m'escolteu a mi.

- (Comença a llegir el conte asseguda a terra, però al centre i ells es situen en forma de mitja lluna).
- Els infants repeteixen algunes expressions en què ella posa èmfasi.
- Aneu una miqueta enrere que si no la gent no veu.
- Oi, a mi no em fa gràcia.
- Què està bé la mare pingüí? (Èmfasi en totes les onomatopeies)
- Toni vols venir a escoltar? (no respon) Bueno no diu res. (Continua)
- I vet aquí un gos, vet aquí un gat... (La resta diu la segona part)
- Es que ja portem una estona parlant, no tindrem temps per anar a jugar.

➤ Estona de joc

Cada infant es situa en l'espai que vulgui: sorreta, tenda, construccions, llibres, històries, dibuix... I ella va voltant, situant en diferents llocs i de diferent manera (a terra, asseguda, ajupida...) No juga amb ells, però els motiva o fa qüestions. Cada infant es situa on vol i amb qui vol, fent ús del material que té al seu abast i accessible, no hi ha res que no puguin agafar.

- Anabel, el Toni perquè s'ha quedat aquí? (Diu el Lars) Pregunta-li.
- Tom, ja te l'he preparat. No vols? (Respon que no amb el cap i no li diu res)
- Teo, això ho puc retallar i posar al llibre de la mongeta? Sí, però has de treure el plàstic.
- Sí, primer trec el plàstic i després ho enganxo.
- Què estàs bé? (Toca el braç de l'Haaron, que no para de donar voltes sense jugar). Passa una estona i li diu: Què et ve de gust fer un dibuix?
- (S'ajup al costat del Lars). Pots li hauràs de demanar. (Li toca el braç a l'altre infant) T'ho està demanant.
- El Teo està estirat a terra. Seu al seu costat). Què estàs bé? Diga-li, jo no necessito portar el volant perquè soc copilot, explica-li això que ho entendreà, l'Èlia és una noia molt comprensiva. Tu explica-li, intenta dir-li sense enfadar-te. (Observa allunyada com es resol la situació). (Teo torna). Li has pogut dir? Èlia, que no s'ha enterat que li has dit. (S'acaba resolent entre ells).
- Greta, te l'enganxo aquí, d'acord? Et pots guardar això a la motxilla. (No acompanya a la nena, que surt de l'espai i va a guardar-la a la seva motxilla tota sola).
- (Apraga la llum). Nois i noies, d'aquí a dos minutets començarem a recollir.
- Biel, vols que t'ajudi amb aquestes peces? Les podem portar allà (Convidant-lo a recollir-les).
- Teo, tots aquests contes que heu fet servir els guardareu, oi? Et poden ajudar o jo, si ho necessites. (Comença ella a recollir). Gràcies, Teo.
- Amb aquest joc potser us feu mal.

➤ **Estona de recollir/rentar mans**

- (Apaga el llum) **Ja hem de recollir, tractant bé el material i les cosetes, vale? Jo us ajudo.**
- Ja hem avisat que havíem de recollir, perquè si no no podrem passar per allà. No és just, si li lences al teu company l'hauràs d'ajudar a recollir.
- **Dono les gràcies al Teo... Dono les gràcies al Toni. També al...** (ho fa reiteradament amb tots aquells que estan recollint)
- Us ajudo amb aquestes, vale?
- Lars, bones paraules, explica-li bé.
- Gael, no ens estàs ajudant gaire la veritat.
- Tu fa molta estona que portes això a la mà, l'hauries de guardar la veritat.
- Unai i Gael, perdoneu, no hem acabat de recollir, no anem encara a rentar les mans, d'acord?
- Vinga, som-hi, a rentar mans. **(Van sols i ella els acompanya sense intervenir, només si s'escau, controlant que facin un bon ús de l'aigua, etc.).**
- Puja les mànigues... (s'ho recorda a un infant, però ho fa ell sol).
- Què tens tu ara? Què et passa? (S'ajup) Amb qui estàs enfadada? (Escolta el que li explica). Li hauràs de dir, crec que ella no s'ha adonat d'això.
- **Aquí que tenim??** Quadrats, rectangles... (Aprofitant les estovalles per parar les taules diu la forma de cadascuna)
- **Mira, t'acompanyo. Li dona la mà i diu mira Èlia que la Iria et vol dir una cosa** (i marxa observant més allunyada com arreglen la situació).

➤ **Moment d'esmorzar**

- Unai, seus a aquesta taula? O a aquella?
- Gael hem dit moltes vegades que això fa fàstic.
- Haaron, on vols seure? Aquí o allà? No et posis la mà a la boca.
- Vinga que us esperem (als últims que s'estan rentant les mans).
- Què vols? Doncs diga-li, no, que jo en tinc 3 anys.
- Nois i noies, vaig a mirar si ha vingut la fruita.
- Avui, quan anem al jardí ens posarem... (Els diuen les botes d'aigua)
- **Hi ha gent que diu el "xubasqueru", però jo crec que si busquem al diccionari surt impermeable.** El diccionari és un llibre ple de paraules que t'explica. Per exemple, si busco la paraula cadira que em dirà? (Els diuen una definició i la construeixen conjuntament).

- Vaig a buscar la fruita, però només la posaré a les taules que estan concentrades per fer la digestió. Aquí no puc, aquí esteu suuuper concentrades.
- (El Biel diu que aquí no li agrada). Que vols anar a aquella taula?
- Bon profiit (li diu a cada taula quan s'apropa a deixar la safata)
- Haaron, si ho toco, m'ho menjo.
- Us enrecordeu què deien els anglesos de la poma? (Diu la frase en anglès). I què volia dir això?
- Olimpia: Anabel, quiero beber agua. Ves (des de lluny l'observa).
- No, perdoneu, vosaltres teniu moltes coses a la taula. No és just que et mengis el teu i el dels teus companys.
- Iria, no pugis al moble, seu (S'apropa per dir-li). (Passa una estona) Seu, seu. Iria... seu si us plau (li acompanya amb la mà i fa el gest per apropar-la a la taula. Li torna a fer).
- Toni, si ja estàs pots agafar un llibre.
- Lars, estàs sortint molta estona a fora, no cal.
- No és just, ja t'he dit que això no ho pots fer (Li treu el que havia agafat, el menjar de l'altra taula)
- Tom i Teo, serieu tan amables de portar la taula?
- Fem un bon ús de l'aigua ehh.
- Seu bé Unai, que cauràs.
- Lars, ves tu. No obliguis a la gent a fer-ho.
- Vaig a mirar aquest jo (Referint-se al conte. Seu i es posa a mirar un conte, i els infants comencen a imitar-la).
- Teo pots fer una mica de silenci que estic llegint. (Observa com llegeixen. S'apropen a ella i comencen a llegir junts.)
- En comptes d'estirar-li del braç diga-li bé. Ves a solucionar-ho i t'esperem (deixa que vagi la Sara a solucionar-ho de forma independent). (A poc a poc tots comencen a apropar-se i l'escolten el que llegeix).
- Diga-li bé, "Què em fas un forat?". Fem una cosa, guardem tots els contes que en llegirem un tots junts. (Un altre cop el Lars seu a sobre d'ella, ella situada a terra i li acaricia el pit). (Llegeix el primer vers del poema i ells continuen la rima). (Cadascú agafa l'objecte que representa del poema i es situen ordenats).
- Posició de poema... Esquena recta, poetes i poetesses. Uau... impressionant. I això comença així 1,2,3...
- Escoltem al Teo, ara quan sortim al jardí què és important que ens posem? (Segueixen drets i no mantenen l'atenció en el que diu).

- Mireu seiem un moment. Les botes són importants per no mullar-nos els peus. I us vaig a dir una cosa, molts teniu el nas tapat dels mocs, si us el soneu podreu respirar millor (Alguns s'aixequen i van a agafar un mocador autònomament)
- Doncs anem a agafar les jaquetes i sortim al jardí, que avui fa molt fred. (Els ajuda a cordar-se o posar-se les botes als que no poden, però intenta que ho facin o intentin ells primer).
- T'ajudo, un moment...
- A veure Gael, posa't de peu. (L'agafa dels braços en l'aire) Salta! Es que no sé que dir-te (No li entren les botes, i ell diu que és perquè té sorra). Treu la sorreta a veure. (Marxa a fer un volt pel jardí). Ara vinc.
- (Torna). No pots Gael? Potser s'han quedat petites.
- Biel: m'he mullat els pantalons.
- Quan acabem del jardí els canviarem, després (remarcant-ho), perquè si te'ls canvio ara es tornaran a mullar, a la resta també se'ls han mullat. No pateixis, si els canviem ara es tornaran a mullar.

Observació 2: 23/04

➤ **Moment del Bon dia**

- Bon dia, què tal? (A cada infant que entra)
- (La Iveta va i es situa asseguda a sobre d'ella, que està a terra. Li fa carícies als braços. Després d'una estona) Seus allà? Seu allà bonica que si no no puc fer el Bon dia. Després ens tornem a abraçar, vale? Fem una abraçada ben forta.
- Teo, que et passa? (Diu que no vol explicar-ho) Quan et sentis millor ens ho pots explicar.
- (L'Unai li comunica que li han tret el lloc). Estaves aquí i t'has mogut i t'has arriscat.
- I les famílies? Quines famílies? La teva? La meva?
- Vine Sara, vols seure una miqueta aquí? (Seu a sobre d'ella a la rotllana).
- No acuisis, perquè no ho saps. T'agradaria que t'ho diguéssim si no has estat tu?
- Mira que bé el Brais. Ai que és el seu dia! Quin dia més maco per néixer.
- Vinga que farem un canvi de braços. (Passa dels braços del papa a l'Anabel) Vols anar amb els teus amiguets? (Diu que no, ho respecta) Però, donem la volta i així els veus.
- Toni, fa molts dies que estàs nerviós. Et demanem si us plau que no ens donis patades.
- Gael, estàs donant moltes patades, marxas allà i quan estiguis relaxat tornes amb nosaltres. T'esperem.
- (Diu que ja està tranquil). Doncs torna, però jo crec que estaràs molt bé, i li assenyala un altre lloc.
- Noies, necessito que feu silenci.
- Ja està, Greta. Guarda-t'ho així, al cap.

- Comença el Bon dia: Qui és aquest noi/a? Bon dia (nom de l'infant)!
- Gael, vull dir una cosa. Un moment Gael.
- Iria el teu cap està aquí o en un altre lloc?
- Hoooola, puc parlar jo també? Que jo sempre us escolto, però a mi no m'escolta ningú. Lars, no he acabat.
- Mira, si algú et pega i tu li pegues això no para mai. Però si li dius seriosament, "Ei, que a mi això no m'agrada", l'altre l'entén.
- (Repeteix el que diu l'infant amb èmfasi) No soc una joguina (traduint-lo al català).
- No t'escolta ningú. Aquí no t'escolten, allà no t'escolten... (El Teo diu llavors, m'escolteu??? I la resta de companys/es fa silenci).
- Toni (Simplement el mira perquè pari de fer jocs amb el del seu costat).
- Ai perdona, el Gael fa estona que ha demanat la paraula.
- Perquè tenim dents? (ells responen per mastegar, dinar, sopar...) Sabeu que passa, que si no mosseguem no fem servir la musculatura d'aquí (assenyala) i després no ens entenem.
- (Ivet diu: la meva germana té una dent així, a punt de caure). Això és una dent de llet, perquè es caurà. Sabeu per què diuen així? No són de llet eh... Quan els bebès surten de la mare per on surten?
- Esteu parlant a la vegada...
- I què mengen? Van creixent i els hi surten unes dentetes. Sí, la Gala és un bon exemple (ho diu fent una palmada per cridar la seva atenció).
- Aquestes primeres dents es diuen de llet. I el cos diu ei, un moment, jo aquestes no les vull, necessito unes més fortes, que són per a tota la vida.
- (Toca els peus de la Iria perquè s'assegui bé, que està estirada).
- (El Teo parla sobre els ullals). Sí, es que cada dent serveix per a una cosa.
- (Sara explica que a la Peppa Pig li va passar, l'Adrià que si li cau una dent li surt una altra...)
- (Reprenen el Bon dia). Qui és aquesta? (Greta, bicicleta) Quina rima, sí!
- Pots parar Iria? (Que està jugant) Gràcies, ets molt amable.
- No t'enfadis tant, que no és bo pel teu coserret.
- (Assenyala amb el dit la imatge de cada infant. Un cop tenen el total i els infants compten en veu alta i ella els va acompanyant).
- Un moment, necessito dir una cosa, perquè jo tinc paciència, però a vegades se m'acaba.
- Dimmmmmarts. (Repeteix) Com la mama, com maionesa, sí senyor.
- Te'n vas a un altre planeta? Espera't un moment. Tu vols dir que agafaràs un avió i marxaràs a un altre país?

- Ahhh, es que m'has espantat. Perquè amb un avió no puc arribar a un altre planeta (Ells diuen amb un coet!).
- Sí, i ara ja m'heu d'escoltar a mi, és molt interessant, però no voleu anar a jugar?
- S'ha acabat ja (alça el to de veu i s'apropa als que li diu).
- I tu Iveta, no tens dret a tocar això, hi ha gent que també vol i no ho toca, no és just.
- No Gael, no és moment de cantar.
- Avui em sembla que no podrem llegir un conte, perquè no ens donarà temps.
- Ei, tanquem els ulls un moment. 1,2,3...(palmada) Agafem aire pel nas, el treiem per la boca...(repeteix). I a poc a poc, obrim els ulls. Esteu millor? Més tranquils?
- Perdoneu eh, es que l'Anabel també es despista (rectificant l'horari).
- Això que passa és perquè li permets tu. Li has de dir, Anuar para o marxar a un altre lloc. Sempre us dic que a la vida heu de buscar a qui us faci sentir bé.

➤ Estona de joc lliure

- Voleu que llegeixi un conte i anem a jugar? O a jugar directament sense llegir?
- (La Iria li demana que li faci unes trenes i seu a sobre d'ella i li fa).
- Què ha passat? Però li dius que això és important per tu, però t'has d'apropar i dir-li. Tu també, Unai, li hauràs de dir com t'has sentit (Convida que s'apropin). Això, ja ho heu de parlar vosaltres (s'allunya i observa. No interfereix en la resolució del conflicte, però torna quan veu que el Lars ho torna a repetir). Ei, ja prou de tractar així a tothom. El material és de tothom, no només teu.
- (Mira Anabal, li ensenyen unes peces de fusta) Apa, sembla la T, de Toni.
- Mira, sembleu gimnastes com la mare del Tom, que era una professional.
- Uau, quina taula heu preparat, que teniu convidats?
- (El Brais surt corrents de l'espai i ella surt darrere i el porta en braços). Mira pots quedar-te per aquí si vols.
- Li estàs fent tota l'estona a propòsit, que t'estic veient, si te'l pren després no t'enfadis
- Què feu? Sempre feu això. Però si és una casa, haureu de fer un lloc per poder passar, no?
- Ai Tom, em pensava que ploraves. (El mira i li somriu).
- Mohamed no corris per l'espai que pots caure. Així sí, les motos per terra.
- (La Iveta comença a cantar "Arro ro mi niño" i ella l'acompanya cantant la part que continua en veu alta. Marxa recollint les coses cantant-la i s'afegeixen alguns infants).
- Èlia i Tom, voleu escriure històries? Si? Vinga (palmada) I que dirà la teva història? Com comença? Ah, que la voleu fer junts? Per on passejava? I què va passar allà? Com ho poso? Els dos van travessar el carrer?

- Anuar, no llencis les cosetes. Anuar vine (li estira la mà i ell va). Gràcies. (Convidant-lo que ho posi al seu lloc).
- Mohamed, relaxa't. Mira Gael, vine aquí que mirarem un conte. Sí, sí, mira que el Teo està mirant aquest que és superbonic. I després t'inventes la història, que ets un superescriptor. No marxis, que t'hem dit que vinguis amb nosaltres.

- (Es situa en una cadira de mida petita a la mateixa alçada que ells a la taula).

- Tom, em deixes que ajudi a recollir i després a la tarda l'escrivim, si??

➤ **Moment de recollir**

- Noies i noies, se'ns ha passat el temps molt ràpid, però hem de recollir. Jo començo a ajudar a recollir la sorreta. I vosaltres, a què ajudeu?

- Dono gràcies al Teo, que recull (va repetint).

- Mira, això ja ho tenim, si voleu podeu ajudar amb les peces.

- (Un infant diu drac i ella comença a cantar "Un drac ferotge", mirant-lo als ulls).

- Hi ha persones que no recullen... (Li tanca el llibre)
- (La Ivet i la Greta es tornen a enfadar) Ivet, ja t'ho he dit, busca persones amb qui et sentis bé. Pots anar allà a ajudar.
- Quina passada Teo, sembles col·locador de caracoles de veritat.

- (Agafa de les mans i diu "no" al Brais. Agafa el pictograma i li posa a l'altura dels ulls, subjectant-li les mans). No, no vull que em peguis. No m'agrada. Si fas això, et fas mal tu. (Ajupida a la seva alçada).

- (Quan es relaxa li fa una abraçada i carícies i un petó al front. De la mà l'acompanya a rentar mans).

- Sara, Iria, renteu-vos les mans (les acompanya de la mà).
- Tom, li deixem al Brais que li fa molta il·lusió?
- Oi, què ha passat? A la teva amiga del teu cor? Però no la maltractis.
- Cosa guapa, has anat a fer pipi? Doncs enrecorda't quan acabis d'esmorzar, que si no es pot escapar.
- (Com el Brais està nerviós li renta les mans amb tovallotes).
- Tu no deixis que et mani eh, que no s'ha de manar.
- Una cosa important a tots/es. Aquí hi ha gent que no tracta bé a les persones, no està bé manar, que et diguin tu seus aquí, tu seus allà. I no busco culpables eh, busco solucions. Sou lliures de fer el que vulgueu.

➤ **Moment d'esmorzar**

- Vaig a mirar si estan concentrades les taules (per veure a qui reparteix la fruita de l'esmorzar).

- (Deixa a la Iria en el lavabo que està plorant perquè no es vol rentar les mans). Entra i la porta de la mà a rentar-les.
- Bon profit a tothom!
- (El Lars procedeix a sortir corrents de l'espai un altre cop i el para amb el braç. Ja li ha avisat que no pot marxar i aixecar-se tota l'estona mentre menja).
- En comptes de dir "aiiii" i mirar-me a mi li dius a ell "Ei, que això no m'agrada"

➤ **Moment d'escoltar cançons**

- Es que no veig a ningú assegut. Vaig a buscar la tablet per posar les cançons, però espereu-me mooolt quietes. (A la tablet han enviat cançons cantades pels infants junts amb les seves famílies i les comparteixen).
- No puc anar a buscar la tablet, definitivament. Què li podem dir a aquest company? (Conjuntament: "pots parar?"). Espera asseguda a la rotllana que arribin els que falten de rentar mans).
- Vaig a buscar la tablet, però necessito molt de silenci. Confio molt en vosaltres i vosaltres sou persones compromeses, i si dieu una cosa és veritat. Oi que sí, Mohamed? Ara vinc eh, Mohamed, ara vinc.
- (Torna) Nois i noies, gràcies! Jo sé que sou persones compromeses i us conec, confio en vosaltres.
- Però mira, avui tinc una coseta (amb to melòdic). Atenció!
- (Comença a sonar una cançó) Qui sonava? Qui cantava? La tornem a escoltar? I jo la cantaré.
- Ara la cantem nosaltres (Després d'escoltar-la 2 cops. Ella canta, fa gestos, i els infants la van seguint).
- Aquesta com us la sabeu la podeu cantar així.
- Us dic qui anirà a la placeta. Qui no vagi avui que no pateixi, que anirà un altre dia. (Diu el grup d'infants). Torno a repetir. Les persones que jo digui aniran a la placeta, però després (remarcant el després) amb la Lorena.

Observació 3: 24/04

➤ **Moment d'arribada a l'escola**

- Bon diaaa. Vosaltres heu dormit bé?
- Però estareu tranquil·lets (quan s'asseuen 3 infants junts)
- Toni, es que estem aquí (que està girat mirant cap a fora).

- Lars, vols que vingui ajudar-te? (va a buscar-lo als braços) Li diràs adeu al papa? (Li diu a cau d'orella) (Ell li diu adeu amb la mà)
- Sé que teniu ganes d'escoltar aquesta cançó, però ara no és moment. Mira, m'espero i m'avorreixo.
- **Si no t'agrada no li diguis eiiii, diga-li no m'agrada, perquè l'altre no t'entén.** (Primer a la nena, després ho diu a tothom)
- Quantes persones som aquí? Anem a veure qui ha vingut. (Assenyala cada imatge)
- Mira Lars, treu-te la caputxa del cap i així et vindran les idees.
- He agafat aquest, un altre dia fem un altre.
- No, esteu parlant a la vegada i no pot ser.
- Per què et va posar una pols la iaia? Per no plorar? Diga-li que vingui un dia.
- De la Ivet conec el iaio i a la iaia (Va un per un). No t'escolten. (Diu la Ivet m'escolteu???) T'ha faltat els si us plau.
- Si ahir era dimarts avui és... dijous. Sort que l'Elia està superconcentrada.
- Dimeeeecres, però si em concentro i dic mmmeee.
- **Podeu entendre com et puc sentir jo si us estireu aquí al mig mentre parlo? Jo sempre penso com us sentiu vosaltres i vosaltres no. I jo no em sento bé, perquè a mi també m'agrada que m'escoltin.**
- No cal que t'amaguis Iria, el cos te l'estic veient igual.
- (Us dic un secret a tots?? Diu la Ivet) No ens el pots dir si no deixa de ser secret.
- Per què li parles a ell i em mires a mi? Mira'l a ell i li dius si tens un problema.
- T'ho agraeixo Elia sort que està molt concentrada.
- Mira, tenim temps de llegir un conte.
- No, això ets tu, però tu no ets tothom.
- Iria no siguis desagradable.
- **A veure diu així, vaig a mirar si té dedicatòria. No té ni al davant i darrere. (Llegeix en anglès i ressalta Ballon, "què és Balloon?" diuen globus, " Red, què vol dir vermell" i després tradueix)**
- (Fa algunes pauses i els va mirar a la cara, canvia a l'entonació, gestualiza, fa sorolls del globus...)
- (Agafa l'Anuar i se l'emporta de la rotllana) Si no saps estar amb nosaltres, t'estàs aquí (Es queda l'infant assegut a la tarima). (Fa que plora imitant el protagonista) (Els infants riuen i capta la seva atenció). Pa pa pa papa què feien les bombolles?
- Ara a jugar, però us dic qui ve amb mi al taller anem al taller.
- Vinga, som-hi, avui farem coses diferents.

➤ **Moment de taller**

- Un davantal per... (diu el nom de cadascun) S'aixequen perquè els ajudi a cordar-se per darrere.
- (Posa un plàstic per cobrir una taula. Els hi dona un altre plàstic per l'altra taula) A veure si podeu posar aquest vosaltres. (Sembla curt diuen) Ahh, és que ens hem equivocat, està del revés. Vale, ja ho tenim, súper.
- Resulta que l'altre dia van llegir aquest llibre i vam tenir una conversa, però em permeteu que l'agafi que la tinc a la meva motxilla? Un momentet. Jo sabia que podia confiar en vosaltres.
- (No troba la transcripció de la conversa). No la tenim, no passa res.
- Aquests papers quan els toqueu podeu veure que són especials per una pintura diferent. **Per quina pintura creieu que serveix? Aquarel·les? Tempera?**
- Aquí podreu pintar avui un petó. Agafaré un llapis per posar el vostre nom per darrere per saber de qui és.
- Ohh! Avui és quatre del quatre del 24, va de quates avui. (Jo tinc quatre diu un infant). És veritat. Qui més té quatre?
- Aquest és de l'Anuar, (Pronuncia les lletres, èmfasi en la inicial)
- Ohhh... ara tindràs un petó arrugat. Quina pena.
- És molt important escriure el nom, perquè sinó no sabem de qui és.
- Ara prepararé les aquarel·les. Aquí deixarem uns quants (Agafant pots per posar la pintura).
- Hi havia gent que deia per mi són... el color vermell, vermell com què? (repeteix com el cor) Tu has vist un cor alguna vegada? I tu groc com què? Com el plàtan? (I repeteix perquè a ell li agraden molt.)
- No, no rima, però li poso aquest caire poètic.
- Hi havia gent que deia no a mi no m'agraden. Quina forma deu tenir un petó?
- Potser hi ha de moltes formes. Potser hi ha de moltes formes, segons si te'l faig així (fa un gest) o així (un altre gest). Tots tenen la mateixa forma llavors? Quan faci el meu petó el faré igual que el meu company? No, perquè no ens sentim igual.
- Aquí poso uns quants pinzells. Un pinzell per la... (diu el nom) per la .... (diu el nom) (I als altres els deixa a sobre del plàstic.
- Crec que estàs dibuixant per què et ve de gust, què t'has confós, estem dibuixen un petó.
- Ara et donaré un altre paper, que està bé dibuixar, però no és el que tocava. Espera un moment, que t'estàs equivocant.
- (A mesura que va posant les aquarel·les els diu "de quin color és el teu petó?")
- (Asseguda en una cadira petita amb ells). Ja has acabat? Doncs el deixem aquí.

- Un altre cop? No tens més dret que la resta, que està bé que facis dibuixos, però ara no és el moment.
- Per on surten els bebès cargols? Tenen vulva? No ho sé, l'hauríem d'esbrinar.
- No t'ho treguis, que no hem acabat.
- Jo sé que vosaltres sabeu fer moltes lletres i en aquests cartells que veiem farem lletres.
- **Doncs té Tom, fes lletres que sàpigues. Cadascú fa les seves, perquè cadascú escriu a la seva manera. Quan escrivim fem com els dibuixos? Per tot el paper o segueixo una direcció? Una línia com quan escrivim les històries. No fem dibuixos, fem lletres, les que vulgueu.**
- Guau, però quantes lletres, quina passada. Sembleu de cinc anys.
- Què esteu escrivint en els vostres missatges?
- Però si aquí diu Biel, per favor espera que et dono un altre.
- Toni has de fer el petó encara (respecta que no vol fer res i no li diu res més).
- Joestic al·lucinada, per favor, farem una més que jo ja no vull que us canseu.
- I aquí què diu? (Diu en veu alta el que diuen i li ensenya a tothom). Els va ordenant quan ja els té tots en veu alta i diu el nom de cada infant.
- Para! Quina mala idea! (Li tanca el retolador posant el tap).
- A veure anem a contar. No has fet el petó (Li diu a l'Unai que la mira) Si no pots fer l'escrit.
- Ei no, tu també tens molt mala idea. (pintant la taula amb retolador)
- Fem una cosa ens anem a rentar les mans, us traieu el davantal i el pengem així.
- (Ara que marxa tothom s'apropa a l'Unai i li pregunta) Per tu de quin color és un petó? (Ell assenjala amb la mà i començar a fer-ho). Després vindrà a escriure el missatge, vale? Que tu també escrius súper.
- **Relaxa't, que t'està anant el cos molt ràpid. (Li toca el pit fer-li carícies).**
- (Toni diu tinc un pipí) Ves, ves. (Ell sol)
- Baixa el to de veu el Mohamed (que està cridant). (Agafa un conte).
- Tom i Èlia, podeu baixar una mica el to de veu?
- (Li diu que cantant com està fent la Iria) No tens cap conte, has d'agafar un conte. Seguint la melodia.
- Que la Ivet no vol fer el que tu li manis, ella és una persona lliure. Mira que intento relaxar-me dins del caos, però tu veus normal que facis patades? Ja està bé, tanco braços i m'avorreixo. (Amb un to més alt i rostre seriós).
- **Doncs si sou persones diferents perquè feu el mateix que els altres? Jo tampoc ho sé, no em copio de la gent. Però, si veig una bona idea me la puc emportar, però si el del meu costat fa una cosa no cal fer el mateix.**

- No estàs entenent el missatge. Pots parar? Si no pots parar marxes, et relaxes i tornes.

- Com es titulava? (Deixa que diguin molts títols fins que es recordi. Documenta la conversa)

- No, hem d'esperar quan algú parla, perquè si no queda en l'oblit. Hem de parar en aquelles paraules. (Ella va repetint tot el que diuen)

- (Greta diu: Jo vull dir una cosa) Dels petons, eh? Estem parlant dels petons. Doncs guarda-t'ho.

- (Quan no t'escolta ningú diu: No t'escolten i així l'infant diu m'escolteu ???).

- (La interromp la Iria). No m'interessa.

- (El Mohamed diu mi mama) Ella aprofita per dir-li: T'agraden els petons de la mama?

Observació 4:25/04

➤ **Moment del Bon dia**

- Com estàs tu avui? Que ahir no estaves bé, em vas deixar preocupada, ara en parlarem.

- Iria què pots cantar, però asseguda?

- Ai que tinc una supernotícia. Sabeu qui dinar avui amb nosaltres?

- Si ahir era dimecres, avui què és?

- Es que ell sempre necessita uns minutets aquí (Lars assegut a sobre).

- Mira jo sé que us estimeu molt, però aquí junts em sembla que no esteu bé. Volts estar aquí? Estàs apretat?

- Potser per l'estona de la rotllana podeu buscar un altre amic per seure.

- Teo, vols que t'ajudi? Estàs bé? (Que està enfadat en un racó) (Va primer la Ivet a veure què li passa i llavors ja s'aixeca i va ella).

- No estàs bé? Saps que és el que et passa? T'has enfadat una mica amb algú?

- Volies que la iaia es quedés a la fruita? Per veure-la? (Fa que sí amb el cap)

- (Ho explica en veu alta a tothom que avui no li tocava a la iaia). Nosaltres et cuidarem molt perquè et sentis bé. Vols anar amb els teus companys? Quedar-te amb mi? Es que sabeu que li passa, que se li ha quedat el cos estrany i a vegades necessitem que algú ens abraçi, estigui amb nosaltres... I necessita estar aquí una estoneta.

- Teo no vols dir bon dia? Per què? Si t'estem cuidant molt bé. M'ho dius a mi a l'oïda? (Ell li diu)

- (Ve la Júlia, una altra mestra i diuen que hi ha també la Júlia del menjador. Comencen a dir noms repetits).

- Si es que hi ha molts (Ella va repetint els que diuen).

- Mira Teo, ja pots anar amb els companys a seure. M'espero, m'espero.

- Mohamed t'hauries de canviar de lloc perquè t'estàs despistant.

- Per què venim a l'escola? (A partir del que ells diuen: aprendre, jugar, parlar...) Si no escoltem no podem aprendre.
- Ho decidiràs tu quan puguis tornar. No cal tenir aquesta ànsia de dir jo, jo, jo.
- Mira jo qui s'aixequi cap endavant ni el miro.
- Per què toques les coses? Ningú té més dret. No acusem a la gent.
- **M'estic esperant. Gael està bé cantar, però ara no és moment. Gràcies Gael, ets molt amable.**
- (Fent la suma total dels infants que han vingut). Podríem fer 3 i 0 o 2 i 1. Cap dia aquesta setmana hem fet zero. Ho farem amb 3 i 0.
- Necessito explicar-vos coses importants, però així és una mica difícil.
- **Dijoooooous, he de buscar la "o"** (Com Olimpia diuen i els que tenen la O també ho diuen).
- No t'escolto perquè tu no ens escoltes.
- Per què imites al Tom si saps que s'ha equivocat?
- Teo, t'agraïrem que et giressis mirant-nos. Si, així, a poc a poc. Gràcies.
- (Els hi explica la situació que estan les professores malaltes i és el motiu pel qual no aniran a fang. També explica que enganxaran cartells pel barri de la memòria poètica).
- Anireu jugant i jo us aniré cridant i gravarem. Això serà impressionant, quan la gent vagi pel carrer i ens escolti.
- (Jo ja m'he animat, diu el teu) A mi m'encanta, perquè quan tu t'animes tot és millor.
- Sou increïbles us adoneu com canteu?
- (Marxen a un altre espai en petits grups entre 5-7 infants i seuen en rotllana per cantar conjuntament)
- Vinga que la Sara i la Iria aniran a buscar el Tom i el Teo (en comptes de dir-li marxeu).
- Què ha passat? Porto molts dies dient-te que et busquis bons amics.
- Ei, tenim un company ferit. Sabeu per què? Perquè juguen a fer-se mal.
- Aigua? Sí, ves, segur que et funcionarà. Veieu, està ferit per dins i per fora, us heu de relaxar.
- Biel! (Fa una palmada)
- **Lars, això li estàs dient perquè estàs ferit, però a tu t'agrada que et digui "Ja no soc el teu amic?" Ho heu de parlar, perquè tu l'estimes i ell t'estima.**
- A les taules que estan concentrades donaré la fruita.
- No te n'adones Adrià? Que el problema te'l busques tu, jo t'explico moltes vegades, però continues, doncs no et tornaré a ajudar. (Li posa la mà al pit) El problema ho tens tu, veus estaves pujat a l'esquena del Mohamed? Doncs ara et quedés aquí relaxat. (Mentre ve la Iria a fer-li una abraçada i ella a la vegada li dona).

- Sabeu per què està allà l'Adrià? Quan estiguis més tranquil podràs tornar. Et puc donar un petit consell? Quan tornis busca un lloc on estiguis bé. Mira, molts et diuen que asseguis amb ells, a veure si funciona.
- Tinc una sorpresa, avui explicaré un nou llibre de viva veu, sabeu el títol?
- Iria no t' enfadis tant que això no és bo pel teu cos. Mira veus, la Sara et diu que us poseu cap al costat. Busca una solució.
- (Explicar el conte estirant el seu cos cap endavant per apropar-se, canvia el to de veu, mira a tothom, gestualitza i fa un tros cantant. Deixa que facin amb aportacions.

9.4. ANNEX IV

Respecte pels processos de vida

- Coneixes la figura de Rebeca Wild?

Em sona però no en profunditat. No soc fan de ningú, hi ha gent molt purista, jo soc professora crec en les persones i el sentit comú i en l'amor.

- Comparteixes alguns aspectes de la seva filosofia?

Sobretot el respecte pels temps dels infants, que tu estàs a disposició de la infància no al contrari, va a tardar en atarse un zapato, eres tu el que tiene que esperarse. I tu has d'acompanyar això.

- Què suposa el respecte per a tu? I envers els infants, concretament?

Suposa entendre que tota veritat té 3 veritats: la teva, la meua i la veritat, és de Joan Carles Melic. Amb això vull dir que passa per entendre que en un món social on existeix una convivència de tot tipus, el grup, família, claustre... qualsevol àmbit de la vida, l'ésser humà respira la vida d'una manera diferent i vàlida.

Entendre que tu ets tu i jo soc jo, però per tu jo soc tu i jo soc jo, cadascú viu la seva vida sota la seva experiència i això és diferent, però en algun moment tu seràs jo i jo seré tu. Això vol dir que tu viuràs X i jo X, i això farà que jo visqui d'una manera concreta i tu igual, i les dues són vàlides sempre i quan no interfereixi en l'altre de manera negativa. Per exemple, els camps de nazis no estan bé, però perquè per ells no tothom era vàlid.

Si ho hagués de resumir: el respecte és la relació que s'estableix quan dues persones o més entenen o accepten, no tenen per què entendre-ho, però si acceptar-ho que l'altre és un igual, però alhora diferent i sempre vàlid i en aquesta diferència entren moltes coses.

- Creus que és important que els infants es sentin respectats?

Evidentment, si no no poden sobretot aprendre, perquè l'aprenentatge passa pel respecte, el respecte passa per l'amor, no sé què va primer. Els infants van a l'escola a aprendre, no només conceptes, tu ets un model, com et dirigeixes, com acompanyes... des del respecte i l'amor, si no podreu connectar. Però per a mi hauria de ser a tot arreu.

- Què entens per processos de vida? Com respectes aquests processos de vida?

Diversos principis i finals que esdevenen al llarg de la vida, de descoberta, aprenentatge, evolució... Entra l'autonomia, relació, família, joc... Tot procés entenc que ha de tenir un principi i final i estem en constant aprenentatge, per tant, hi ha molts al llarg de la nostra vida.

Respecte per les aptituds, interessos i experiències individuals

- Creus que hem de guiar els interessos i accions des de l'exterior? Com?

L'interès sorgeix o no sorgeix, puc motivar, guiar un aprenentatge, però no guiar un interès. Jo puc provocar un interès i guiar l'aprenentatge, però no l'interès i promoure la motivació.

- Com pots respectar la guia interior i necessitats de l'infant, sense condicionar/imposar o corregir?

L'infant ha d'entendre que forma part d'un grup en què hi haurà interessos diversos, per tant, el paper del mestre hauria de ser escoltar aquests interessos i a partir d'aquí generar un aprenentatge.

El respecte passa precisament per aquí, que entengui els seus interessos. Donar resposta a tots els interessos de vegades no és possible. Quan treballem de manera globalitzada, no segmentem els aprenentatges i pots donar moltes respostes als diferents interessos, però l'infant també ha d'entendre que forma part d'un grup i que en les respostes a les seves necessitats no sempre són necessitats, ni satisfer les necessitats o interessos, han d'entendre el valor del temps i de formar part del grup.

Ull, que no estàs tu solo en el mundo i potser avui no podem fer això, però els hem d'escoltar, per a mi la veu que més s'ha d'escoltar a l'aula és la de l'infant, si vull donar resposta als seus interessos tot i que no sempre potser de manera immediata.

Sobretot el mestre ha de donar veu als infants, l'aula és dels infants, no meva, jo soc més alta, però ells són més, no podem fer el que jo vulgui, sí, però basant-me en el que ells necessiten. Si els dones veus sabràs quan necessiten que els abraçis, que juguis, parlar amb la seva família...

L'aula és un joc petit que està en connexió amb casa i de vegades li passen coses a l'infant perquè li passen a casa i tu has d'entendre que potser les necessitats poden ser que tu parlis amb la seva família. No has de tenir por a que parlin.

- Com pots donar pas a la seva acció espontània?

Per a mi tot el que passa és espontani, jo he de tenir clar els meus objectius a nivell de curs, curriculars, però tot ho guiarà l'espontaneïtat dels infants. I això ho faig a través de la conversa, ja sigui individual o grupal, i la presència, el mestre ha d'estar present d'una manera conscient. Això vol dir que quan ells juguen has d'estar present en el seu joc, no vol dir jugar, sinó observar el que passa i això et donarà molta informació i pots establir converses.

Generalment, són en rotllana, però no únicament i donants espais de lliure circulació, de joc, amb el DUA, que poden estar necessitant i com poden fluir en un espai comú de maneres diverses, que de vegades és una espontaneïtat 100x100 i de vegades limitada, amb el que hi ha allà. I que amb això ells puguin decidir que necessiten, que els hi ve de gust i si acompanyes en el joc els ajudes a jugar bé, perquè no tot val, s'ha d'aprendre a relacionar-se i es fa amb l'acompanyament del mestre, "Per què no proves de dir-li així? Tu ara plores, què t'ha passat?"

- Ets centres en els resultats immediats o el procés per a arribar a aquest?

Crec que l'interessant és el procés, a l'escola i a la vida, s'aprèn en el camí. L'aprenentatge és una cosa que es construeix, però necessita temps, i així l'infant aprèn i el mestre també. Per fer una bona avaluació necessites un temps, l'avaluació és constant, si no seria un judici.

Si li dono importància al resultat immediat, limito a la persona, jo no podria valorar el que ha passat amb la Olimpia, jo necessito valorar el procés, observar el procés, acompanyar el procés per poder-lo avaluar i definir, definir el procés i l'infant. És com si tu defineixes la teva relació de parella en un dia, tot necessita temps, importància de donar temps, donar espai i en aquest espai passaran coses que són les que valen.

Respecte per l'aprenentatge iniciat i dirigit per un mateix

- Creus que a l'hora de generar aprenentatge són importants les experiències prèvies dels infants?

Molt, infinitament, un infant que no està estimulat des de casa, no té un entorn mitjanament ric, la seva plasticitat i a nivell neuronal no té res a veure. Sovint moltes coses de les quals passen a l'aula les generen ells amb el que porten de casa a la seva motxilla, tot hauria de partir dels seus interessos, ells estan descobrint el món, jo ja el sé.

Casa hauria de ser una prolongació de l'escola. No oblidem que no és obligatòria, no ho dic perquè els subestimi, l'adaptació és molt dura, si tu ets capaç de donar valor al que l'infant porta a la seva motxilla el faràs sentir còmode i important i donar importància al que passa a casa. El més important per a un infant és la seva família.

- Les tens en consideració a l'hora de generar ambients?

Sí, de fet la majoria de situacions d'aprenentatge, projectes... han estat motivats pels interessos dels infants, perquè un infant ha portat un llibre, algú li ha mort, li ha caigut una dent, una conversa, algú ha marxat de viatge... El que van vivint marca l'aprenentatge que anem fent a l'escola.

Per a mi el meu paper és que entenguin, coneguin i estimin el món que habiten. I, per tant, si l'han de respectar ha de ser alguna cosa molt propera que no els hi quedi lluny, que no vol dir que hi hagi moments més sistemàtics perquè també és necessari. Hi ha d'haver un equilibri.

- Impliques un pensament interconnectat?

Això és com quan vam anar l'hort i s'estaven fixant en altres coses, tu has d'estar obert al canvi, has de tenir clar el teu objectiu, però ells, que són diferents a tu, s'interessaran per coses que tu potser no. I, per tant, has de poder donar resposta a això també.

Has d'estar obert a allò que pugui passar, com a mestre has de ser una persona molt formada i estar obert a formar-te i dir obertament no ho sé i buscar informació per donar resposta a allò. Tu has de tenir la resposta i després mirar com ho pots fer perquè arribin a la resposta ells sols. Que la teva classe no és magistral no venen a escoltar-te a tu, òbviament saps més, per què tens més recorregut i experiència de vida, però igual els interessen coses que tu desconeixes.

També, ser una persona desperta, oberta a variar el romb, vull arribar aquí però puc anar per aquí, has d'entendre que hi ha diversos camins per arribar a un mateix lloc i amoldandote, "A ver a mis niños les interesa esto", i saber parar, és com quan vas amb el GPS, has d'estar oberta al canvi.

I creativa i honesta, saber dir no ho sé i això també et col·loca en una situació d'igualtat, jo tampoc ho sé tot.

Respecte per l'activitat, la confiança en el contacte humà, les relacions i el treball conjunt

- Per a tu el respecte implica amor?

Si, sens dubte, jo no entenc l'amor com amor romàntic, no vol dir que els hagi d'abraçar contínuament. Amor i respecte van de la mà, no entenc un sense l'altre, en qualsevol aspecte de la vida, edat, relació humana.

- Que suposa l'amor per a tu en aquest procés?

Suposa no jutjar, com he dit al principi, entendre que el món és divers i acceptar. No és abraçar i aquestes coses, és mirar des del no judici i és acompanyar des de la humilitat de no creure mai que saps més que l'altre, no només d'infants, famílies.

És donar la mà, quan els miro i penso no el puc ajudar he de parlar amb la seva família, quan establim uns límits, quan els escolto, quan et permets parar i dir un moment ha passat una cosa, establir prioritats que tenen a veure amb necessitats reals, quan el primer de tot és el seu benestar. El que vull és que estiguin els infants bé, en pau, que se sentin relaxats, confiats, ha de saber que si li passa alguna cosa estaré allà, sentir-se lliure per plorar, compartir.

L'amor suposa l'èxit, entès com el benestar global de l'infant.

- Com mostres aquest amor? Quins senyals creus que mostren aquest amor?

L'escolta, la mirada, l'apropament, la distància quan és necessària, el contacte, no només l'infant, el treball en equip que poden ajudar a l'infant i a tu, entendre a la família, l'infant no entès com un alumne sinó com éssers vius. No soc la Olimpia, alumna, soc la Olimpia germana, la Olimpia filla... Potser arriba un punt que m'he de citar amb la mare.

- Impliques el contacte corporal? De quina manera?

Sí, generalment a demanda, procuro respectar l'espai vital dels infants. No tothom vol ser tocat ni acariciat, jo la primera, deixo que siguin ells, estic oberta que el meu cos sigui un coixí si ho necessiten, un recolzament, sense cos no hi hauria escola.

Per a mi l'oralitat, que té a veure amb els processos cognitius, no és només de paraula, el cos parla, existeix el llenguatge corporal i és una manera d'arribar a les persones, però que no tothom vol, i m'agrada que ho entenguin, que no s'apropi qualsevol al seu cos. El cos és el seu tresor, de vegades pot ser necessitat ser consolat, tocat, però de vegades no desitja res d'això i s'ha de poder respectar.

També, el fet de posicionar-te a la seva alçada, el meu cos i el seu son de mides molt diferents. Si parlem de llenguatge corporal pot provocar moltes emocions... Pot intimidar, que tu baixes el cos, em poso al teu nivell, parlem d'igual a igual, des d'aquí, on la teva mirada i la meva van en paral·lel.

- Li dones valor al llenguatge que utilitzes? Com descriuries el tipus de llenguatge que utilitzes?

Li dono molt valor, procuro donar-li en tots els aspectes de la vida. El que surt per la boca és alguna cosa que està dins i has de vigilar què dius, perquè torna a entrar i es pot quedar enquistat. És molt important què i com diem les coses als infants, el missatge que enviem, som un model per a tot.

Els són esponges i **quan tu parles els hi estàs oferint un model de parlar que va més enllà de la llengua, té a veure amb aspectes relacionals amb l'altre i un mateix**, i el llenguatge està molt relacionat amb aspectes cognitius, però el que un sent està col·locat en un altre espai del cos, i quan ho volem expressar de vegades és molt difícil amb paraules, perquè estan connectades amb la part més cerebral i les emocions no sempre troben resposta en les paraules. Per tant, una de les tasques del mestre és posar paraules a l'emoció perquè si puc expressar el que sento podré ser acompanyat si ho necessito.

- Quines característiques consideres que ha de reunir un docent?

Una persona formada, és molt important tenir cultura, interessos culturals, amb moltes habilitats socials, comunicatives, no només amb els infants, has d'estar en un claustre, famílies...

Que tingui un bon discurs, que parli bé, has de ser una persona sensible i amb els ulls molt oberts a l'entorn, una persona vital perquè si no t'estimes la vida, no pots acompanyar a ningú en la seva vida, com puc fer que uns infants tinguin ganes de conèixer el món si jo no tinc cap curiositat?

Has de ser una persona humil, perquè has de saber que mai ho sabràs tot, que acompanyaràs als infants en un tram de la seva vida, en una part del camí, no ets tan important, només durant un temps. Aquesta humilitat t'ha de fer reflexionar fins a on tu pots fer i demanar a altres professionals que t'ajudin perquè com ho saps tot, hi haurà moments que no sabràs com atendre el que estigui passant en un grup. Has de ser compromès o treballador, saber que la teva feina no és una feina de 9.00 a 17.00, implica un temps extra generalment, una inversió de temps extra que es la que permetrà que doni resposta a l'acció espontània.

Quan plego he de dir què ha passat avui, demà puc fer X, sovint les coses no es resolen immediatament, necessito temps, una inversió de temps. I en funció de lo bon o mal mestre que sigui invertiràs més o menys temps. Respectuosa, amb ganes de formar-se, curiosa, empàtica en el sentit del respecte, entendre que tots som diferents, de vegades no podré posar-me en el teu lloc, tu tens el teu lloc i jo el meu.

- En darrer lloc, com defineixes el teu paper com a docent? Quina funció o valor tens?

Compromís a nivell social amb el món, l'educació mou el món, i és un motor tan potent, tant bestia que si els mestres fóssim persones realment compromeses que sentim respecte per infants i estimem la nostra feina, puc generar l'efecte Pigmalió així, puc fer-li molt mal a algú o fer que la seva vida sigui millor. És un poder que tenim els mestres.

- Com et defineixes?

Crec que soc una professora de les que recordes, para bien, que tinc algunes mancances importants, que formen part de qui soc, de la meva imperfecció com a ésser humà i no sé si voldré o podré donar resposta a això.

Se'm dona bé la gestió de grup, captar l'atenció del grup, la literatura, música... Les meves classes tenen molt color, molta vida, sons diferents, dinàmiques.

Soc una persona propera i molt compromesa, però em costa molt acompanyar el joc lliure, me'ls miro, els crido per fer alguna cosa, però em costa.

També en acompanyar la resolució de conflicte, li dono molta importància el respecte de les persones. Tinc davant els infants del present i els adults del futur i com vull un món millor vull pensar que tinc un compromís social i la manera de fer-ho és que es basin les classes en l'escolta, respecte, que riguin, que s'estimin i m'estimin, que tinguin ganes de tornar l'endemà. No pots com a mestra evitar inculcar el que per a tu és important, i com per a mi és important el respecte, escoltar a la gent, que es senti bé i que aprenguin a moure's per la vida.

També molt propera, pots parlar amb mi des de la humilitat i tinc molt clar que tinc moltes coses per aprendre i que em fa no sentir-me superior a ningú, i pot haver diferències entre jo i les altres persones. Potser no ha recorregut el camí que jo he recorregut.